

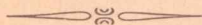

Arbeits=Ordnung

für das

Bergwerk

Schlesien, Schlesien=Grube, Erweiterung I und
Schlesien=Erweiterung II.

Ustawa robotnicza

dla

kopalni węgla kamiennych

Schlesien, Schlesien-Grube Erweiterung I
i Schlesien Erweiterung II.

A. Einleitende Bestimmungen.

Auf Grund des allgemeinen Berggesetzes wird hiermit, in Abänderung der gegenwärtig bestehenden Arbeitsordnung, für die

Steinkohlenbergwerke Schlesien, Schlesien-Grube Erweiterung I und Schlesien Erweiterung II

und die dazu gehörigen, der Aufsicht der Bergbehörde unterstehenden Nebenbetriebe vorliegende Arbeitsordnung erlassen. Der Erlaß erfolgt durch Aushang im Beckenhaus sowie in den Verleserräumen.

§ 1.

Alle Arbeiter des Bergwerks sind neben den gesetzlichen und polizeilichen Bestimmungen der vorliegenden Arbeitsordnung unterworfen. Wo bei den jugendlichen und weiblichen Arbeitern gesetzliche oder polizeiliche Bestimmungen mit vorliegender Arbeitsordnung nicht übereinstimmen sollten, gelten die ersteren.

Unter „Arbeiter“ sind alle in dem Betrieb des Bergwerks beschäftigten Personen verstanden, welche nicht gegen feste Monats- oder Vierteljahrsbezüge mit der Leitung oder Beaufsichtigung des Betriebes oder einer Abteilung desselben beauftragt oder mit höheren technischen Dienstleistungen betraut sind.

§ 2.

Die vorliegende Arbeitsordnung ist für den Arbeitgeber einerseits und für sämtliche auf dem Bergwerk sowie in den dazu gehörigen, der Aufsicht der Bergbehörde unterstehenden

A. Rozporządzenia wstępne.

Na mocy Powszechnego prawa górniczego zmienia się teraźniejszy porządek roboczy i dla

kopalni węgla kamiennych Schlesien, Schlesiengrube Erweiterung I i Schlesien Erweiterung II

i należących do niej zakładów pobocznych, stojących pod dozorem urzędów górniczych, wydaje się następujący porządek roboczy. Obwieszczenie dzieje się przez wywieszenie w izbie cechowej i w izbach do recytunku.

§ 1.

Wszyscy robotnicy kopalni podlegają, oprócz rozporządzeń prawnych i policyjnych, przepisom zawierającym się w tym porządku. Gdzie dla robotników młodzieńczych i dla robotnic rozporządzenia prawne albo policyjne nie zgadzają się z tym porządkiem tam mają znaczenie nowe rozporządzenia.

„Robotnikami“ nazywają się wszystkie osoby zatrudnione na kopalni które nie pobierają stałej zapłaty miesięcznej albo kwartalnej i nie mają poleconego sobie dozoru ani przewodnictwa w kopalni albo jej oddziałach, ani też nie są postanowione do wyższych usług technicznych.

§ 2.

Ten porządek roboczy dla chlebodawcy z jednej strony i dla wszystkich robotników zatrudnionych na kopalni i jej zakładach pobocznych, stojących pod

Nebenbetrieben beschäftigten Arbeiter andererseits rechtsverbindlich und vertritt, soweit nicht ein anderes verabredet ist, die Stelle eines besonderen Arbeitsvertrages.

B. Arbeiterannahme, Aufkündigung, Entlassung und Austritt aus der Arbeit.

§ 3.

Die Annahme, Aufkündigung und Entlassung der Arbeiter erfolgt durch den Betriebsführer bezw. seinen Stellvertreter (§ 52).

Die Annahme zur Arbeit ist davon abhängig, daß der Arbeiter folgende Urkunden vorlegt, und dem ihm bezeichneten Beamten zur Verwahrung übergibt:

1. Das Abzugszeugnis seines letzten Arbeitgebers (Abkehrschein) oder eine Bescheinigung seitens der Ortspolizeibehörde; sofern der Arbeiter minderjährig ist, das Arbeitsbuch, und sofern er noch nicht 16 Jahre alt ist, außerdem den Schul-Entlassungsschein, sowie ein polizeiliches Führungszeugnis oder eine Bescheinigung über seine bisherige Beschäftigung;

2. Die Quittungskarte und die Bescheinigungen über die Beiträge zur Invalidenversicherung;

3. Das Quittungsbuch über die geleisteten Knappschaftsbeiträge;

4. Auf besonderes Verlangen den Geburtschein;

Ferner hat sich der Arbeiter auf Erfordern einer ärztlichen Untersuchung durch den ihm bezeichneten Knappschaftsarzt zu unterziehen.

Jeder Arbeiter hat sich mit dem Inhalt der ihm bei seiner Annahme eingehändigten Arbeitsordnung bekannt zu machen.

Die Annahme zur Arbeit gilt als erfolgt, sobald dem Arbeiter die Arbeitsordnung ausgehändigt ist.

§ 4.

Das Arbeitsverhältnis kann von jedem Teile nur durch eine 14 Tage vorher zu erklärende Aufkündigung aufgehoben werden, soweit nicht in dieser Arbeitsordnung anderes bestimmt ist.

dozorem urzędów górniczych, z drugiej strony na mocy prawa i tam, gdzie nie ma osobnej umowy zastępuje miejsce kontraktu.

B. Przyjmowanie robotników wypowiadanie, odbywania i występowanie z roboty.

§ 3.

Przyjmowanie, wypowiadanie i odbywanie robotników dzieje się przez urzędnika przewodniczącego albo jego zastępcę.

Przyjęcie do roboty zależy od tego, że robotnik przedłoży następujące papiery i oddaje do zachowania oznaczonemu na to urzędnikowi:

1) zaświadczenie odejścia od ostatniego chlebowdawcy albo świadectwo policji miejscowej; jeżeli robotnik nie jest jeszcze pełnoletni, książkę robotniczą, a jeżeli jeszcze nie ma 16 lat, oprócz tego świadectwo szkolne i świadectwo policji o jego sprawowaniu się albo zaświadczenie o dotychczasowym zatrudnieniu;

2) kartę kwitową i zaświadczenie tyczące się składek płaconych do zabezpieczenia na inwalidstwo;

3) książkę kwitową co do płaconych składek knapszaftowych;

4) metryka urodzenia na osobne żądanie.

Oprócz tego na osobne żądanie powinien robotnik stawić się do oznaczonego mu lekarza knapszaftowego dla oględzin.

Każdy robotnik powinien obznajmić się z porządkiem roboczym wręczonym mu przy przyjęciu.

Przyjęcie do roboty rachuje się od tej chwili, gdzie robotnikowi zostanie oddany ten porządek roboczy.

§ 4.

Wzajemny stosunek, w jakim chlebowdawca i robotnik ze sobą stoją, tylko przez wypowiedziane 14 dni przedtem może być zmieniony, jeżeli ten porządek roboczy nie postanawia co innego.

§ 5.

Vor Ablauf der vertragsmäßigen Arbeitszeit und ohne Aufkündigung können Arbeiter entlassen werden;

1. wenn sie bei Abschluß des Vertrages den Betriebsführer oder seinen Stellvertreter durch Vorzeigung falscher oder gefälschter Abkehrscheine, Zeugnisse oder Arbeitsbücher hintergangen oder ihn über das Bestehen eines anderen, sie gleichzeitig verpflichtenden Arbeitsverhältnisses in einen Irrtum versetzt haben;

2. wenn sie eines Diebstahls, einer Entwendung, einer Unterschlagung, eines Betruges oder eines liederlichen Lebenswandels sich schuldig machen;

3. wenn sie die Arbeit unbefugt verlassen haben oder sonst den nach dem Arbeitsvertrag ihnen obliegenden Verpflichtungen nachzukommen beharrlich verweigern;

4. wenn sie eine sicherheitspolizeiliche Vorschrift bei der Bergarbeit übertreten oder sich groben Ungehorsams gegen die den Betrieb betreffenden Anordnungen des Bergwerksbesizers, seines Stellvertreters oder der ihnen vorgesetzten Beamten schuldig machen;

5. wenn sie sich Tätlichkeiten oder grobe Beleidigungen gegen den Bergwerksbesizer, seinen Stellvertreter oder die ihnen vorgesetzten Beamten oder gegen die Familienangehörigen derselben zu Schulden kommen lassen;

6. wenn sie einer vorsätzlichen und rechtswidrigen Sachbeschädigung zum Nachtheile des Bergwerksbesizers, seines Stellvertreters, der ihnen vorgesetzten Beamten oder eines Mitarbeiters sich schuldig machen;

7. wenn sie die Vertreter des Bergwerksbesizers, die ihnen vorgesetzten Beamten, die Mitarbeiter oder die Familienangehörigen dieser Personen zu Handlungen verleiten oder zu verleiten suchen, welche wider die Gesetze oder die guten Sitten verstoßen;

8. wenn sie zur Fortsetzung der Arbeit unfähig oder mit einer abschreckenden Krankheit behaftet sind;

9. wenn sie Zuwiderhandlungen gegen die Arbeitsordnung, welche für gewöhnlich auf Grund der §§ 47, 48 und 50 bestraft werden, derart häufig oder unter so erschwerenden Umständen begehen, daß die anderen Strafen nicht ausreichend erscheinen.

§ 5.

Przed upływem tego czasu i bez wypowiedzenia robotników można wybyć z roboty:

1) jeżeli przyjmując robotę urzędnika przewodniczącego, albo jego zastępcę oszukali przez pokazanie mu papierów fałszywych, albo jeżeli mu zataili, że gdzieindziej jeszcze stoją w stosunku robotniczym;

2) jeżeli się dopuszczają złodziejstwa, przemieszczenia, oszukaństwa albo prowadzą życie nieporządne, hultajskie:

3) jeżeli bezprawnie opuszczają robotę albo się sprzecają, stale wypełniać powinnyści nałożone im przez kontrakt roboczy;

4) jeżeli przy pracy przestąpią jaki przepis policyjny, wydany dla ubezpieczenia kopalni albo się dopuszczają nieposłuszeństwa przeciwko rozporządzeniom dotyczącym się roboty, wydanym przez właściciela kopalni, jego zastępcę albo przełożonych urzędników;

5) jeżeli się dopuszczają gwałtowności albo ciężkiej obrazy przeciwko właścicielowi kopalni, jego zastępcy, przełożonym urzędnikom albo członkom ich rodzin;

6) jeżeli się dopuszczają umyślnego bezprawnego uszkodzenia rzeczy na szkodę właściciela kopalni, jego zastępcy, przełożonych urzędników albo którego z współpracowników;

7) jeżeli zastępców właściciela kopalni, przełożonych urzędników, współpracowników albo też kogo z ich familji nakłonią albo namawiają do uczynków sprzeciwiających się prawom albo dobrem obyczajom.

8) jeżeli do dalszej pracy są niezdolni, albo mają chorobę odrażającą lub obrzydliwą;

9) jeżeli przestępstwa przeciw porządkowi roboczemu, które zwyczajnie podpadają pod kary podług §§ 47, 48 i 50 tak często i na tak ciężki sposób się

10. wenn sie aus Bosheit, Muthwillen oder grober Fahrlässigkeit eine Handlung vornehmen oder eine Unterlassung begehen, durch welche das Leben oder die Gesundheit ihrer Mitarbeiter oder Vorgesetzten oder ihrer eigenen Person gefährdet wird;

11. wenn ein Arbeiter länger als 3 Tage rechtswidrig, insbesondere ohne beurlaubt oder ohne krank zu sein, von der Arbeit fort bleibt. Wer länger als 6 Tage rechtswidrig, insbesondere ohne beurlaubt oder ohne krank zu sein, von der Arbeit fortbleibt, gilt ohne weiteres als entlassen.

In den unter Nr. 1—7 gedachten Fällen ist die Entlassung nicht mehr zulässig, wenn die zu Grunde liegenden Tatsachen dem Bergwerksbesitzer oder seinem Stellvertreter länger als eine Woche bekannt sind.

§ 6.

Vor Ablauf der vertragsmäßigen Arbeitszeit und ohne vorhergegangene Aufkündigung können Arbeiter die Arbeit verlassen:

1. wenn sie zur Fortsetzung der Arbeit unfähig werden;
2. wenn der Bergwerksbesitzer, sein Stellvertreter oder die ihnen vorgesetzten Beamten sich Tathlichkeiten oder grobe Beleidigungen gegen die Arbeiter oder gegen ihre Familienangehörigen zu Schulden kommen lassen;

3. wenn der Bergwerksbesitzer, sein Stellvertreter oder Beamte oder Familienangehörige derselben die Arbeiter oder deren Familienangehörige zu Handlungen verleiten oder zu verleiten suchen, oder mit den Familienangehörigen der Arbeiter Handlungen begehen, welche wider die Gesetze oder die guten Sitten laufen;

4. wenn der Bergwerksbesitzer den Arbeitern den schuldigen Lohn nicht in der bedungenen Weise auszahlt, bei Gedingelohn nicht für ihre ausreichende Beschäftigung sorgt, oder wenn er sich widerrechtlicher Uebervorteilungen gegen sie schuldig macht.

In den unter Nr. 2 gedachten Fällen ist der Austritt aus der Arbeit nicht mehr zulässig, wenn die zu Grunde liegenden Tatsachen dem Arbeiter länger als eine Woche bekannt sind.

dopuszczają, że inne kary zdają się nie wystarczającymi;

10) jeżeli ze złości, swawoli, albo wielkiej niedbałości dopuszczają się takiego uczynku, albo też takiego zaniedbania, że przez to życie, albo zdrowie współrobotników przełożonych, albo ich własne zostanie narażone na niebezpieczeństwo;

11) jeżeli robotnik dłużej niż 3 dni bezprawnie, mianowicie nie mając urlopu, albo nie będąc chorym, nie stawia się do roboty. Kto dłużej niż 6 dni bezprawnie, mianowicie nie mając urlopu, albo nie będąc chorym, do pracy nie przyjdzie, tego uważa się bez wszystkiego za odbytego.

W przypadkach wymienionych pod num. 1 — 7 nie wolno robotnika odprawić, jeżeli przyczyny właścicielowi kopalni lub jego zastępcy były znajome dłużej niż tydzień.

§ 6.

Przed upływem czasu ustanowionego kontraktem i bez poprzedniego wypowiedzenia wolno robotnikom opuścić robotę;

1) jeżeli do dalszej pracy są niezdolni;

2) jeżeli właściciel kopalni, jego zastępcą, albo przełożeni urzędnicy przeciwko robotnikowi, albo członkiem jego familji dopuszczają się gwałtowności, albo ciężkiej obrazy;

3) jeżeli właściciel kopalni, jego zastępcą, urzędnicy, albo kto z ich rodzin nakłoni lub namawia robotnika, albo też z członkami jego familji dopuszcza się uczynków bezprawnych, albo sprzeciwiających się dobrem obyczajom;

4) jeżeli właściciel kopalni, robotnikom nie wypłaca zasłużonego zarobku podług umowy, jeżeli przy robocie kontraktowej lub tak nazwanym dęgu nie stara się o dostateczne zatrudnienie, albo jeżeli przeciwko nim dopuści się bezprawnego pokrzywdzenia.

§ 7.

Wenn ein Arbeiter ohne Innehaltung der vertragsmäßigen Kündigungsfrist in anderen als den in dieser Arbeitsordnung vorgesehenen Fällen entlassen wird, so ist dem Arbeiter für jeden Arbeitstag vom Tage der Entlassung an bis zu demjenigen Tage, an welchem die Entlassung vertragsmäßig erfolgen konnte ein Schadenersatz zu zahlen, welcher für den Arbeitstag gleich ist dem von dem Arbeiter in seiner letzten Lohnperiode verdienten durchschnittlichen Tagesarbeitsverdienst. Auf weiteren Schadenersatz für die Entlassung vor Ablauf der Kündigungsfrist hat der Arbeiter keinen Anspruch.

Der Betrag dieses Schadenersatzes fällt dem Arbeiter eigentümlich zu, steht rechtlich dem verdienten rückständigen Lohne gleich und kann ebenso wie dieser eingeklagt werden.

§ 8.

Wenn ein Arbeiter rechtswidrig, insbesondere, wenn er nicht beurlaubt oder nicht krank ist, ohne Innehaltung der vertragsmäßigen Kündigungsfrist in anderen als den in § 6 bezeichneten Fällen die Arbeit verläßt oder ausbleibt, so hat er für jeden Arbeitstag vom Tage des Wegbleibens an bis zu demjenigen Tage, an welchem die Abkehr vertragsmäßig erfolgen konnte, jedoch höchstens für sechs Arbeitstage, einen Schadenersatz zu zahlen, welcher für den Arbeitstag gleich ist, dem von dem Arbeiter in seiner letzten Lohnperiode verdienten durchschnittlichen Tagesarbeitsverdienst. Zu einem weiteren Schadenersatz wegen Wegbleibens ist der Arbeiter nicht verpflichtet.

Der Betrag des Schadenersatzes ist ohne vorgängiges Verfahren vor dem ordentlichen Gericht oder vor dem Gewerbegericht von dem rückständigen Lohn zur freien Verfügung des Bergwerksbesizers zurückzubehalten.

§ 9.

Jeder abkehrende großjährige Arbeiter erhält ein Zeugnis über die Art und Dauer seiner Beschäftigung und auf Verlangen auch über seine Führung und seine Leistungen.

Dem abkehrenden minderjährigen Arbeiter wird das Zeugnis über die Art und Dauer seiner Beschäftigung nur

W przypadkach wymienionych pod num. 2 wystąpienia z roboty nastąpić już nie może, jeżeli przyczyny robotnikowi były znane dłużej niż tydzień.

§ 7.

Jeżeli robotnik z innych przyczyn jakowych, który ten porządek roboczy wymienia, odbyty został z roboty przed czasem, wtedy za każdy dzień roboczy, poczynsży od dnia odbycia aż do tego dnia, gdzie by był mógł zostać oddalonym prawnie należy mu się wynagrodzenie. To za każdy dzień roboczy powinno wynosić tyle, ile ten że robotnik przy ostatniej wypłacie zarobił co dzień w przeciągu. Do żądania innej nagrody za odbycie przed upływem prawego czasu robotnik nie ma prawa.

To wynagrodzenie jest własnością robotnika tak jak każdy inny zarobek zaległy, jeszcze nie wypłacony, i tak jak tego robotnik dochodzić może przed sąd.

§ 8.

Jeżeli robotnik bezprawnie, mianowicie nie mając urlopu, ani będąc chorym, bez dotrzymania terminu oznaczonego przez wypowiedzenie, opuści robotę, albo z niej odejdzie w przypadkach innych jak te, które wymienia § 6, wtedy za każdy dzień poczynsży od odejścia z pracy aż do tego dnia, którego by ja był mógł opuścić prawnie — najwięcej jednak tylko za 6 dni robotnich — powinien płacić wynagrodzenie i to za każdy dzień tyle, ile przed ostatnią wypłatą zarobił codzień w przeciągu. Do żadnego dalszego wynagrodzenia w skutek odejścia z roboty nie jest obowiązany.

Summa wynagrodzenia szkody może być bez wszelkiej procedury sądowej od zarobku przez właściciela kopalni zatrzymana.

§ 9.

Każdy pełnoletni robotnik opuszczający robotę dostanie zaświadczenie, jak i jak długo był zatrudniony, a, jeżeli tego żąda, jak się sprawował i wykonywał robotę.

auf ausdrücklichen Antrag seinerseits oder seitens seines Vaters oder Vormundes ausgestellt. Auf Verlangen des Antragstellers ist dieses Zeugnis auch auf Führung und Leistungen auszudehnen.

Im übrigen finden auf die Minderjährigen die gesetzlichen Bestimmungen über das Arbeitsbuch Anwendung.

C. Schichten.

§ 10.

Die tägliche Arbeitszeit an Werktagen beträgt in der Regel:

1. für die bei den Aus- und Vorrichtungs-, sowie bei den Gewinnungsarbeiten beschäftigten Arbeiter 10 Stunden; von der Beendigung der Einfahrt bis zum Wiederbeginn der Ausfahrt gerechnet; indessen kann von den zuständigen Betriebsbeamten Arbeitern, welche die vorgeschriebene Leistung erfüllt haben, gestattet werden, auch vor der regelmäßigen Schlußzeit die Schicht zu verlassen;

2. für die bei der Förderung über und unter Tage, bei der Aufbereitung und bei der Verladung über und unter Tage beschäftigten Arbeiter 12 Stunden;

3. für die über und unter Tage beschäftigten Anschläger, Kessel- und Maschinenwärter, Nebenarbeiter und Handwerker 12 Stunden;

Bei Arbeitsorten mit dreimaligen Wechsel beginnt und endigt die Arbeit vor Ort um 6 Uhr morgens, 2 Uhr nachmittags und 10 Uhr abends.

In allen Fällen ist die Arbeitszeit einschließlich der Pausen gerechnet. Solche Pausen finden für die männlichen erwachsenen Arbeiter sowohl bei dem Grubenbetrieb als auch bei den mit demselben unmittelbar zusammenhängenden Betrieben (Förderung, Aufbereitung, Verladung) nicht regelmäßig statt, sondern treten nach Maßgabe des Betriebsablaufes ein. Bei allen sonstigen Arbeiten findet eine einstündige Mittagspause statt.

Für die weiblichen und jugendlichen Arbeiter werden Beginn und Ende der täglichen Arbeitszeit, sowie die ihnen zu gewährenden Ruhepausen auf Grund der Bestimmungen der Gewerbeordnung, des Bundesrates und der Bergbehörde festgesetzt und durch Anschlag bekannt gemacht.

Robotnikowi małoletniemu odchodzącemu z roboty tylko na wyraźne żądanie jego, albo ojca, albo opiekuna wystawia się świadectwo, jak i jak długo był zatrudniony. Na żądanie tych osób może także dostać zaświadczenie, jak się sprawował i wypełniał roboty.

Co się zrestą tyczy małoletnich robotników, mają tu moc rozporządzenia o książkach roboczych.

C. O trwaniu szycht.

§ 10.

Czas pracy codziennej w dni powszednie wynosi zwyczajne.

1) dla robotników zatrudnionych przy przyjeździe spryngów, biciu śteków i przy filarach 10 godzin: rachując od ukończenia wjazdu, aż do poczęcia wyjazdu. Takim jednak robotnikom, którzy przepisana robotę wykonali, urzędnik przełożony może pozwolić przed czasem wyznaczonym opuścić szychtę;

2) dla robotników zatrudnionych przy wydobywaniu węgla lub kruszcu na dole i na wierzchu, przy przesypywaniu przez seperacyą i przy ładowaniu na wozy na dole i na wierzchu 12 godzin;

3) dla zapinaczów na wierzchu i na dole, stróżów przy kotłach i maszynach, dla robotników pobocznych i rzemieślników na dole i na wierzchu 12 godzin;

U przodków, gdzie robotnicy wyręczają się trzy razy, zaczyna i kończy się robota o godzinie 6 rano, o 2 po południu i o 10 na wieczór.

W każdym razie do czasów roboczych rachują się i paury. Takie paury dla dorosłych robotników męskich zatrudnionych na grubie jako też przy wydobywaniu, przesypywaniu i ładowaniu nie mają miejsca regularnie o pewnej godzinie, lecz podług tego, jak robota dozwala. Przy wszystkich innych robotach jest pauza w południe, trwającą godzinę.

Auch zur Arbeit an Sonn- und Feiertagen, soweit solche nach der Gewerbeordnung und den zugehörigen Ausführungs- und Ausnahmegestimmungen zulässig ist, sind auf Verlangen des Betriebsführers die Arbeiter verpflichtet. Soweit durch Anschlag im Zechenhaus nichts anderes bekannt gegeben ist, gelten für die Sonn- und Feiertagsarbeit dieselben Bestimmungen über Schichtzeit sowie Ein- und Ausfahrt wie für die Werktagsarbeit.

§ 11.

Beginn und Schluß der Schicht, sowie die Ein- und Ausfahrtzeiten für die unterirdisch beschäftigten Arbeiter werden durch den Betriebsführer festgesetzt und durch Anschlag im Zechenhanse bekannt gemacht.

Die regelmäßige Arbeitszeit darf für den einzelnen Arbeiter durch die Ein- und Ausfahrt nicht um mehr als $\frac{1}{2}$ Stunde verlängert werden. Als Arbeitszeit gilt die Zeit von der Beendigung der Seilfahrt bis zu ihrem Wiederbeginne.

Die in Wechselschicht stehenden Arbeiter dürfen auch nach beendigter Schichtzeit ihre Posten nicht vor dem Eintreffen ihrer Ablösung verlassen. Bleibt diese letztere aus, so ist hiervon tunlichst bald dem Vorgesetzten Meldung zu erstatten.

§ 12.

Abgesehen von den in § 13 angegebenen Fällen kann eine Verlängerung der Schichtzeit, sowie ein Verfahren von Nebenschichten nur insoweit stattfinden, als sowohl der Betriebsführer als auch die beteiligten Arbeiter damit einverstanden sind.

§ 13.

Sind Gefahren für das Leben oder die Gesundheit von Arbeitern oder für die Sicherheit und die ungestörte Unterhaltung des Betriebes vorhanden, so ist jeder Arbeiter verpflichtet, sobald er von seinem Vorgesetzten dazu aufgefordert wird, länger als die regelmäßige Schichtzeit bezw. auch an Sonn- und Feiertagen zu arbeiten.

Dla robotnic i robotników młodzieńczych początek i koniec pracy codziennej jako też należące im się pauzy ustanawiają się na mocy prawa tyczącego się przemysłu (Gewerbeordnung) podług rozporządzeń rady związkowej (Bundesrat) i zwierzchności górniczych i oznajmują się przez wywieszenie.

I do pracy w niedziele i święta i robotnicy są obowiązani, o ile tego dozwala prawo tyczące się przemysłu (Gewerbeordnung) i należące do niego rozporządzenia. Gdzie przed wywieszenie w izbie cechowej nie oznajmiono nic innego, tam dla prac w niedziele i święta mają moc te same postanowienia o czasie roboty, o wjeżdżaniu i wyjeżdżaniu, jak dla prac w dni powszednie.

§ 11.

Początek i koniec szycht, godziny przeznaczone do wjeżdżania i wyjeżdżania dla robotników zatrudnionych na dole ustanawia urzędnik przewodniczący i oznajmia to przez wywieszenie w izbie cechowej.

Regularny czas pracy dla pojedynczego robotnika przez wjazd i wyjazd nie wolno przedłużyć o więcej jak pół godziny. Jako czas pracy rachuje się czas od ukończenia wjazdu aż do poczęcia wyjazdu.

Robotnikom wekslującym ze sobą czyli wyręczającym się nawet po skończeniu szychty nie wolno opuścić swego miejsca, dopóki ich następcy nie wyręczą. Jeżeli tychże niema, powinni oznajmić o tym jak najprędzej przełożonemu.

§ 12.

W innych razach jak tych, które § 13 wymienia, przedłużanie szycht albo odrabianie szychtów pobocznych ma tylko miejsce wtedy, kiedy przełożony i robotniczy na to się zgodzą.

§ 13.

Jeżeli życie albo zdrowie robotników albo też dla grubości i regularności robót w niej grozi jakie niebez-

§ 14.

Die Ueberwachung der Anwesenheit der Arbeiter auf dem Bergwerk sowie in den unterirdischen Bauen geschieht entweder durch das Verlesen (vor Antritt der Arbeit) und Aufschreiben (nach der Schicht), oder durch das Markensystem in der Weise, daß jeder Arbeiter, welcher die Grube betritt, vom Markenauffseher seine für ihn bestimmte Nummermarke in Empfang zu nehmen und beim Verlassen der Arbeit wieder an denselben abzugeben hat. Außerdem haben sich im letzteren Falle die von dem zuständigen Vorgesetzten bestimmten Arbeiter auch zum Verlesen und Schichtenschriften einzufinden.

Entstehen dem Bergwerk durch die Nichtbefolgung vorstehender Vorschriften Kosten, so hat der betreffende Arbeiter dieselben zu ersetzen.

Die Ein- und Ausfahrt am Seil erfolgt nach Maßgabe der ausgehängten Fahrordnung.

§ 15.

Nur diejenigen Schichten werden bei der Lohnberechnung berücksichtigt, welche auf Grund der im § 14, Absatz 1, festgesetzten Kontrolle ordnungsmäßig angemeldet sind.

Für einzelne Betriebszweige kann ein besonderes Vermerken der Schichten angeordnet werden.

D. Urlaub, Krankheit, Unfall.

§ 16.

Einen Urlaub haben die Arbeiter Tags zuvor, in dringenden Fällen an demselben Tage nachzusuchen. Für einen Urlaub bis zu drei Tagen hat dies bei dem Steiger bezw. Werkmeister zu geschehen; für einen längeren Urlaub bei dem Betriebsführer. Beurlaubte haben für die Dauer ihres Urlaubs keinen Anspruch auf Lohn.

§ 17.

Kranke Arbeiter müssen sobald als möglich nach den Bestimmungen des Knappschafts-Statuts einen Krankenschein sich ausstellen lassen.

pieczeństwo, wtedy każdy robotnik na wezwanie przełożonego pracować powinien dłużej niż regularny czas szychty, jako też w niedzielę i święta.

§ 14.

Czy robotnicy na grubie jako też przy robotach podziemnych są obecni, tego się doświadcza albo przez wywoływanie (przed poczęciem roboty) i przez zapis (po szychcie) albo też przez marki i to tak, że każdy robotnik przychodząc na grubę od postanowionego nato dozorca powinien odebrać przeznaczoną dla siebie markę z numerem i oddać mu ją znowu po ukończeniu roboty. Oprócz tego w ostatnim razie robotnicy oznaczeni na to przez przełożonego powinni stawić się do przeczytania i zapisu.

Jeżeli przez zaniedbanie tych przepisów dla gruby powstaną koszta, robotnik, który temu winien, powinien je wrócić.

Wjazd i wyjazd za pomocą windy odbywa się podług przepisów wywieszonych.

§ 15.

Przy obrachunku zarobku tylko takie szychty zostaną uwzględnione, które są podane do zapisu podług kontroli opisanej w § 14.

Dla pojedynczych robót może być oznaczony inny osobny sposób do zapisywania szycht.

D. O urloпах, chorobach, przygodach.

O urlop robotnicy powinni prosić dzień przedtem, w przypadkach nagłych tego samego dnia; o urlop aż do 3 dni prosi się sztajgra albo werkmajstra, o dłuższy urzędnika przewodniczącego. Dopóki trwa urlop, robotnik niema prawa do żądania zarobku.

§ 18.

Ein Arbeiter, welcher im Betrieb einen Unfall erlitten hat, darf, soweit möglich, die Bergwerksanlagen nicht eher verlassen, als bis er seinem Vorgesetzten selbst oder durch einem von ihm Beauftragten von dem Unfall Anzeige erstattet und über den Sachverhalt sowie über seine Wohnungs- und Familienverhältnisse Auskunft erteilt hat.

§ 19.

Bleibt ein Arbeiter rechtswidrig, insbesondere ohne beurlaubt oder ohne krank zu sein, von der Arbeit fort, so wird er als willkürlich Feiernder angesehen und verfällt in die für solches Feiern festgesetzten Strafen.

E. Lohnberechnung.

§ 20.

Für die Berechnung des Lohnes ist die geleistete Arbeit maßgebend. Der Lohn wird entweder nach Schichtlohn oder nach Gedinge berechnet. Welche Arbeiten nach der einen und welche nach der andern Art gelohnt werden, bestimmt der Betriebsführer.

Der Schichtlohn wird für jede einzelne Arbeiterklasse durch den Betriebsführer mindestens 14 Tage vor dem Inkrafttreten festgesetzt und durch Anschlag im Bechenhause bekannt gegeben. Das Gedinge wird zwischen dem Betriebsführer und den Arbeitern vereinbart und gilt, wenn nichts anderes ausgemacht ist, bis zum Monatschluß.

§ 21.

Die Vereinbarung des Gedinges hat möglichst bald, spätestens am 6. Arbeitstage nach Uebernahme der Arbeit, zu erfolgen. Kommt eine Vereinbarung nicht zu Stande, so gelten die Arbeiter als im Schichtlohn stehend und erhalten demgemäß die von dem Betriebsführer für die bezüglichen Arbeiterklassen festgesetzten Schichtlöhne.

Ist im Falle der Fortsetzung der Arbeit vor demselben Arbeitsort das Gedinge nicht bis einschließlich des 6. Arbeitstages nach Ablauf des alten Gedinges von neuem abgeschlossen

§ 17.

Kiedy robotnik zachoruje, powinien jak najprędzej podług statutów knapszaftowych prosić o kartkę poświadczającą zachorowanie.

§ 18.

Robotnik którego przy pracy spotkało nieszczęście albo przygoda, jeżeli tylko można, nie śmie opuścić gruby, dopóki sam albo przez posłańca nie oznajmi o tem przełożonym i nie da wiadomości o zdarzeniu, o swem pomieszkaniu i o swych okolicznościach rodzinnych.

§ 19.

Kto bezprawnie, mianowicie nie mając urlopu ani nie będąc chorym nie stawia się do roboty, uważany będzie za niechącego umyślnie pracować i podpadnie pod kary na to nałożone.

E. O rachowaniu zarobków.

§ 20.

Zarobek zależy od roboty wykonanej. Zarobek rachuje się albo podług szycht albo podług dęgu. Które roboty płacić się mają, na jeden albo na drugi sposób, to postanawia urzędnik przewodniczący.

Tenże stanowi zapłatę dla każdej klasy robotników przynajmniej 14 dni przedtem, niż się staje obowiązujący i oznajmuje ją przez wywieszenie w izbie cechowej. Około dęgu między urzędnikiem przewodniczącym i robotnikami następuje ugoda, która ma prawo aż do końca miesiąca, jeżeli między nimi nie było innej umowy.

§ 21.

Umowa około dęgu musi nastąpić jak najprędzej, najpóźniej szustego dnia po przyjęciu roboty. Jeżeli się obie strony nie mogły zgodzić, wtedy robotnicy

so ist der Arbeiter berechtigt, anstatt des Schichtlohnes, die Feststellung seines Lohnes nach Maßgabe des in dem vorausgegangenen Monat für dieselbe Arbeitsstelle gültig gewesenen Gedinges zu verlangen.

Die Beurkundung des abgeschlossenen Gedinges und die Bekanntmachung an die Beteiligten geschieht durch Aushang im Bechenhause.

Tritt eine wesentliche Aenderung in der Beschaffenheit des Gebirges oder in den Betriebsverhältnissen ein, so kann beiderseits eine sofortige Abänderung oder Aufhebung des Gedinges, jedoch ohne rückwirkende Kraft, verlangt werden.

§ 22.

Die Abnahme der im Gedinge erfolgten Arbeitsleistung geschieht durch den Betriebsführer unter Hinzuziehung eines beteiligten Arbeiters.

Insofern Arbeiten vorschriftswidrig oder unvollständig ausgeführt sind, ist der Betriebsführer nicht gehalten, sie abzunehmen. Ob Arbeiten ungenügend oder vorschriftswidrig sind, wird vom Betriebsführer bestimmt. Diesem steht auch die Befugnis zu, den Arbeitern Abzüge wegen ungenügender oder vorschriftswidriger Arbeiten zu machen; und wenn die betreffenden Arbeiter die gerügten Mängel nicht unverzüglich selbst beseitigen, so kann der Betriebsführer dieses auf Kosten der Säumigen unter Anrechnung auf ihren Lohn tun lassen unbeschadet etwaiger Schadenersatzansprüche.

§ 23.

Im Falle einer Unterbrechung der Arbeit wegen Betriebs- oder Absatz-Störungen und dergleichen haben die davon betroffenen Arbeiter keinen Anspruch auf Lohn; wenn jedoch eine solche Unterbrechung 3 oder mehr aufeinander folgende Tage dauert, können die betreffenden Arbeiter gemäß § 6 Nr. 4 die sofortige Entlassung beanspruchen.

Ebenso wenig können die Arbeiter Lohn für solche Zeiten beanspruchen, in denen sie durch einen in ihrer Person liegenden Grund an der Arbeit verhindert worden sind, auch wenn die Verhinderung ohne Verschulden der betroffenen

uważają się jako pracujący od szychty i dobierają tę zapłatę, którą przełożony wyznaczył dla tej samej klasy robotników.

Gdy robota dęgowa idzie dalej u tego samego przodku, a dęg aż do szustego dnia po upływie starego dęgu nie na nowo umówiony jest, robotnik ma prawo zamiast zapłaty od szychty żądać ustanowienia zapłaty podług dęgu, który w poprzednim miesiącu u tego samego przodku był ważny.

Wyświadczenie umowionego dęgu i oznajmienie go dla tych, których to obchodzi, dzieje się przez wywieszenie w izbie cechowej.

Jeżeli w składzie węgla, kruszczu albo w okolicznościach i położeniu gruby nastąpiła ważna zmiana, wtedy obie strony natychmiast mogą żądać zmienienia albo zniesienia dęgu, jednak nie na czas przeszły.

§ 22.

Odbieranie pracy wykonanej w dęgu dzieje się przez urzędnika przewodniczącego w obecności jednego z robotników.

Roboty wykonanej nie według przepisu albo niezupełnie urzędnik nie potrzebuje odbierać. Czy roboty są niezupełne albo przeciw przepisom, to uznawa urzędnik przewodniczący. Tenże ma także prawo otrącenia robotnikom od zapłaty za pracy niezupełne albo wykonane przeciw przepisom; i jeżeli robotnicy tego, co im zganił, nie naprawią natychmiast sami, urzędnik da to naprawić na ich koszt, które im odciągnie od zarobku, jeżeli nawet nie zostaną pociągnięci do większego jeszcze wynagrodzenia szkody.

§ 23.

Jeżeli musi robota stanąć dla przeszkód jakich na grubie albo dla braku odchodu węgla lub kruszczu, wtedy robotnicy nie mają prawa żądać zapłaty. Gdy jednak taka przerwa trwa 3 dni albo dłużej, robotnicy podług § 6 No. 4 mogą żądać natychmiast zwolnienia z roboty.

Arbeiter eingetreten und die Versäumnis von verhältnismäßig nicht erheblicher Dauer war.

§ 24.

Wenn der Lohn sich ganz oder teilweise nach der Menge der bei einer Arbeit gewonnenen und zu Tage geschickten Kohlen (Erze) richtet, gilt als Einheit der Inhalt der vorhandenen Förderwagen bei vorschriftsmäßiger Beladung. Treten in dem Raum dieser Wagen Veränderungen ein, so sind diese den Arbeitern bekannt zu geben und bei der Lohnfestsetzung zu berücksichtigen.

Die Zahl der während einer Schicht von jedem Arbeitsort geförderten Wagen wird am Ende der Schicht festgestellt und den beteiligten Arbeitern auf Verlangen bekannt gegeben.

§ 25.

Förderwagen sind ordnungsmäßig zu beladen. Ungenügend oder vorschriftswidrig beladene Förderwagen werden nur insoweit angerechnet, als ihr Inhalt vorschriftsmäßig ist, Ueber den Inhaltsbruchtheil, welcher anzurechnen ist, entscheidet der Verladeaufseher.

Die Zahlen der nach Absatz 1 ganz oder zum Teil nicht angerechneten Wagen sowie die Kameradschaften, welche von der Nicht-Anrechnung betroffen sind, werden am Ende jeder Schicht bekannt gegeben.

Es ist den beteiligten Arbeitern gestattet, auf ihre Kosten durch einen aus ihrer Mitte von dem ständigen Arbeiter-Ausschuß gewählten Vertrauensmann das Verfahren der Feststellung der ungenügenden oder vorschriftswidrigen Beladung und des bei der Lohnberechnung anzurechnenden Theiles der Beladung überwachen zu lassen.

Durch die Ueberwachung darf eine Störung des Betriebs nicht herbeigeführt werden. Bei Streitigkeiten hierüber trifft auf Beschwerde des Vertrauensmannes die Bergbehörde die entsprechende Anordnung. Der Vertrauensmann bleibt im Arbeitsverhältnis des Bergwerks; mit der Beendigung desselben erlischt sein Amt.

Der Lohn des Vertrauensmannes wird auf Antrag des ständigen Arbeiter-Ausschusses von dem Bergwerksbesitzer

Również nie mogą robotnicy zapłaty żądać w czasach, w których oni z własnej winy do roboty przeszkodzeni zostali, chociażby przeszkodzenia bez zadłużenia owych robotników nastąpiły i strata ztąd mniejszego znaczenia jest.

§ 24.

Gdzie zapłata cała albo częściowo rachuje się podług ilości węgla (kruszczu) kopanego lub wydobytego na wierzch, tam za jedność uważa się co się zmieści we wozku używanym, naładowanym podług przepisu. Skoro we wielkości wozów nastąpi jaka zmiana, musi zostać oznajmiona robotnikom i przy obrachowaniu zapłaty trzeba brać na to wzgląd.

Ile wozów podczas szychty wydobyto na każdym przodku, to zostaje uznane na końcu szychty i na żądanie musi być oznajmione robotnikom.

§ 25.

Wózki muszą być według przepisów naładowane. Wózki nie zupełnie albo przeciw przepisom naładowane tylko o tyle rachują się, o ile ładunek odpowiada przepisom. O tej części ładunku, która ma być rachowana, stanowi dozorca przy ładowaniu.

Liczba wózków, które według pierwszego ustępu tego paragrafu całe albo po części się nie rachują jako też kamractwa, którym się to zdarza, muszą po skończonej szychcie być oznajmione.

Robotnikom wolno, na własne koszta przez męża zaufania z ich łona przed wydział robotniczy wybranego dać czuwać nad sposobem, jakim się nie zupełnie albo nieporządnie naładowanie ustanowi, jako też jak ta część ładunku, która przy obrachowaniu zarobku musi być uwzględniona, się obrachuje.

Przez wyżej wspomniane dozorowanie nie wolno robocie przeszkadzać. Gdy w tym względzie powstaje nieporozumienie, rozstrzyga na zażalenie męża zaufania urząd górniczy. Mąż zaufania zostaje robotnikiem ko-

vorschußweise allmonatlich gezahlt und den Kohlenhäuern sowie den mit ihnen ins Bedinge gehenden Arbeitern nach der Kopfzahl bei der Lohnzahlung für denselben Monat in Abzug gebracht.

Für etwaige Beschwerden gegen die Feststellung des Lohn=Anteils in den Fällen einer ungenügenden oder vorschriftswidrigen Beladung der Fördergefäße sind die Bestimmungen im § 53 dieser Arbeitsordnung dergestalt maßgebend, daß die Beschwerde in erster Instanz beim Betriebsführer, in zweiter Instanz beim Bergwerksdirektor (Berginspektor), in dritter und letzter Instanz beim Repräsentanten bezw. Vorstand des Bergwerkes anzubringen ist.

§ 26.

Der auf Wagen ohne Pflacknummer (sogenannte herrenlose Wagen) entfallende Lohnbetrag fließt zur Arbeiter=Unterstützungskasse des Bergwerks.

Dieser Lohnbetrag wird für jedes Kalenderjahr im voraus seitens des Betriebsführers in fester Summe festgestellt und bekannt gemacht.

F. Lohnauszahlung.

§ 27.

Die Abnahme der Arbeitsleistung erfolgt am Monats=schluß oder nach Vollendung der Arbeit, wenn diese schon vorher beendet ist.

Der in jedem Monat verdiente Lohn wird am nächsten Lohntage in der Mitte des folgenden Monats ausbezahlt; eine Abschlagszahlung auf den Lohn erfolgt schon in den letzten Tagen desselben oder in den ersten Tagen des folgenden Monats. Die Lohn= und Abschlagstage jedes Monats werden durch Anschlag im Bechenhause bekannt gemacht.

§ 28.

Bei der Lohnzahlung werden in Abzug gebracht:

1) die Beiträge zur Knappschaftskasse sowie die zur Invalidenversicherung zu entrichtenden Beiträge;

palni, do której należy; gdy przestaje tam być robotnikiem skończy się także jego urząd jako męża, zaufania.

Zapłata męża zaufania na wniosek stałego wydziału robotniczego będzie od zarządu kopalni jako forszus miesięcznie płacona a potem hajerom i tym robotnikom, którzy w jednym dęgu z nimi pracują, przy wypłacie zarobku na ten sam miesiąc odtrącona.

Skargi przeciw postanowienia zapłaty w razach niezupełnego albo nieporządnego obładowania wózków podlegają ustawom paragrafu 53 tego porządku robotczego w ten sposób, że skargi znosi się najprzód do przewodniczącego a potem, jeżeli potrzeba, u dyrektora albo inspektora kopalni, a na ostatku u reprezentanta albo zarządu kopalni.

§ 26.

Zapłata, która się należy na wózki bez numeru, płynie do kasy pomocy.

Otóż ta zapłata na każdy rok kalendarowy najprzód przez urzędnika przewodniczącego zostanie ustanowioną i oznajmioną.

F. Wypłata zarobków.

§ 27.

Odbieranie roboty wykonanej odbywa się na końcu miesiąca albo, jeżeli prędzej skończona, po jej ukończeniu.

Zarobek każdego miesiąca wypłaca się w połowie następnego miesiąca; forszus na ten zarobek już w ostatnich dniach albo w pierszych dniach nowego miesiąca może być dany. Dni wypłaty zarobku i forszusu oznajmione zostaną przez wywieszenie w izbie cechowej.

2) der Betrag für die von dem Bergwerk gelieferten Werkzeuge, Betriebs-, Spreng- und Leuchtmaterialien; dieselben werden zu keinem höheren als dem durchschnittlichen Selbstkostenpreise der Grube berechnet;

3) die Miete für die von dem Bergwerk gestellte Wohnung und Landnutzung, sowie die Beträge für veranlagte Feuerung, Beföstigung und Lebensmittel in gesetzlichen Grenzen;

4) die Beträge für Rückzahlung und Verzinsung von Hausbau-Vorschüssen;

5) bereits geleistete bare Abschlagszahlungen;

6) der Betrag eines etwa zu leistenden Ersatzes für einen dem Bergwerk in schuldbarer Weise verursachten Schaden;

7) die nach Maßgabe des § 8 ermittelten Beträge wegen vorzeitiger Auflösung des Arbeitsvertrages;

8) die gemäß Abschnitt J dieser Arbeitsordnung verfallenden Strafgeelder;

9) falls die beteiligten Arbeiter gemäß § 25 der Arbeitsordnung einen Vertrauensmann zur Ueberwachung der nicht voll oder unrein geladenen Förderwagen verlangt haben, die auf jene Arbeiter entfallenden Anteile an dem von der Grube verauslagten Lohn des Vertrauensmannes;

10) die auf Grund gesetzlicher Vorschriften abzugsfähigen Steuern und Beträge.

Die Beträge unter 8 fließen in die Unterstützungskasse der Grube.

§ 29.

Aus der Arbeit ausscheidenden Arbeitern wird zunächst ein Abschlag, der Restbetrag des Lohnes aber erst am nächsten Lohnstage ausgezahlt.

§ 30.

Die Auszahlung des Lohnes erfolgt unter Aushändigung eines Lohnzettels, aus welchen die Berechnung des Lohnbetrages ersichtlich ist, an den Arbeiter selbst. Ist der Arbeiter am Erscheinen verhindert, so ist der lohnende Beamte berechtigt, aber nicht verpflichtet, an Angehörige des Arbeiters welche

§ 28.

Przy wypłacie zarobku odciąga się:

1) składki do kasy knapszaftowej i do zabezpieczenia starość;

2) koszta za naczynie pobierane z grubu, jako też za materiały służące do roboty jak proch, olej i. t. d.; one nie wyżej jak według przeciętnych własnych kosztów kopalni będą obrachowane;

3) myto za pomieszkanie albo rolę, najęte z grubu, za opał, żywność, o ile tego pozwalają prawa;

4) sumy wyznaczone na odpłatę i uroki od forszusów wziętych do budowania;

5) forszusa już wypłacone;

6) wynagrodzenia za szkody uczynione grubie przez winę robotnika;

7) wynagrodzenia porachowane według § 8 za przedwcześnie złamanie kontraktu (opuszczenie pracy);

8) kary wysadzone podług ustępu I. tego porządku roboczego.

9) jeżeli robotnicy według § 25 porządku roboczego męża zaufania dla dozoru nie zupełnie albo nie czysto ładowanych wózków wymagali, kwota zapłać dla męża zaufania, przez kopalnie wyłożonej;

10) padatki i inne należności, jakie podług praw odciągać wolno.

Sumy wymienione pod num. 8 płyną do kasy pomocy.

§ 29.

Robotnikom opuszczającym robotę płaci się najprzód forszus, reszta zarobku zaś dopiero w najbliższy dzień wypłaty (Geldtag).

ihm persönlich bekannt sind, oder an einen nachweislich beauftragten Mitarbeiter die Zahlung zu leisten.

Der Zahlungsvermerk des bei der Lohnung anwesenden Betriebsbeamten gilt als Quittung über die geleistete Zahlung.

§ 31.

Es ist Sache des Arbeiters, sofort bei der Lohnzahlung sich zu überzeugen, daß er den berechneten Betrag richtig erhalten hat. Die Behauptung zu wenig erhalten zu haben, kann nicht berücksichtigt werden, wenn nicht sofort unter den Augen der auszahlenden Beamten das Geld nachgezählt und Einspruch erhoben worden ist.

Einsprüche gegen die Richtigkeit der Lohnberechnung müssen, Krankheitsfälle ausgenommen, spätestens innerhalb 5 Tagen nach der Auslohnung bei dem Betriebsführer erhoben werden. Spätere Einsprüche werden nicht berücksichtigt.

G. Ordnung des Betriebes.

§ 32.

Jeder Arbeiter ist verpflichtet, jede ihm übertragene Arbeit mit Fleiß und Sorgfalt sowie nach den bergmännischen Regeln auszuführen, den Vorteil der Grube nach besten Kräften zu wahren und zu fördern, und alles zu vermeiden, was die Arbeit und Ordnung auf der Grube stören und dieser selbst Nachteil bringen könnte.

§ 33.

Kein Arbeiter hat (sofern nicht Gegenteiliges bei seiner Annahme vereinbart ist) ein Recht auf eine bestimmte Art von Arbeit oder auf die Arbeit vor einem bestimmten Ort. Vielmehr kann im Bedürfnisfalle der zuständige Beamte einen Arbeiter mit einer anderen Arbeit beschäftigen, ihn an einem anderen Ort anlegen, oder ihn einer anderen Kameradschaft zuteilen. In allen solchen Fällen ist jeder Arbeiter verpflichtet, den bezüglichlichen Anordnungen des Beamten ohne weiteres Folge zu leisten.

§ 30.

Zarobek płaci się robotnikowi samemu, który dostaje za razem kartkę, na której jego zarobek porachowany. Jeżeli robotnik sam stawić się nie może, urzędnik wypłacający nie jest zmuszony, ale może wydać zarobek członkowi rodziny, znanemu mu osobiście, albo współrobotnikowi, który się może wykazać, że do odebrania zapłaty jest upoważniony.

Zapisek urzędnika przewodniczącego, obecnego przy wypłacie, służy na miejscu kwitka, że wypłata nastąpiła.

§ 31.

Jest to rzeczą robotnika, żeby zaraz przy wypłacie przekonał się, że porachowaną sumę odebrał. Twierdzenie, że odebrał za mało, nie zostanie uwzględnione, jeżeli pieniędzy nie porachował sobie natychmiast przed oczyma urzędnika i nie zaniósł protestu.

Skargie na nieprawe porachowanie zarobku każdy robotnik, który nie jest chory, powinien najpóźniej w 5 dniach po wypłacie zaniosić do urzędnika przewodniczącego. Późniejsze skargi nie będą uwzględnione.

G. Porządek robót.

§ 32.

Każdy robotnik powinien nadane mu prace wykonywać pilnie i troskliwie jako też podług umiejętności bergmańskiej, strzedz i pomnażać ile możliwości korzyść gruby i unikać wszystkiego, co by mogło przeszkadzać robocie i porządkowi albo przynosić grube straty.

§ 33

Żaden robotnik nie ma prawa do pewnej jakiej roboty albo do pracy u pewnego przodka, jeżeli przy jego przyjęciu nie było o tem umowy. Owszem w razie potrzeby urzędnik może robotnika zatrudnić inną pracą, posłać go do innego przodka albo dać do innego

Insbefondere sind, wenn Mangel an Schleppern eintritt, zunächst die Lehrhauer, in zweiter Linie aber auch alle übrigen Hauer verpflichtet, auf Anordnung des zuständigen Beamten zeitweilig Schlepperdienste zu tun, und haben in diesem Falle auf keinen höheren Lohn als den der Schlepper Anspruch.

§ 34.

Jeder Arbeiter ist verpflichtet, alle bergpolizeilichen Vorschriften sowie alle Anordnungen der Bergwerksverwaltung und seiner Vorgesetzten genau zu befolgen, gleichviel, ob diese Anordnungen durch Anschlag an den dazu bestimmten Stellen allgemein bekannt gemacht oder dem einzelnen Arbeiter mündlich mitgeteilt sind.

§ 35.

Die Vorgesetzten der Arbeiter sind sämtliche technische Aufseher und Beamte sowie der Werksbesitzer und sein Vertreter.

Auch die Verwaltungsbeamten des Bergwerks gelten, sobald sie mit den Arbeitern in dienstlichen Verkehr treten, als Vorgesetzte derselben.

Außer ihren Vorgesetzten sind die Arbeiter Gehorsam schuldig: den mit der Aufrechterhaltung der Ordnung auf und in dem Bergwerk betrauten Personen (Portiers, Wächter, Feuerwehrrachen etc.) sowie, bei Unglücksfällen, den die Rettungsarbeiten leitenden Personen. Ebenso ist dem Drittel- oder Kameradschaftsführer (Ortsältesten) bei seinen dienstlichen Anweisungen Folge zu leisten.

§ 36.

Alle Arbeiter dürfen das Bergwerk und ihre Arbeitsstätten nur auf den ihnen angewiesenen Wegen betreten und verlassen. Sie sind verpflichtet, sich bei der Ein- und Ausfahrt der Markentkontrolle bezw. der Kontrolle durch Verlesen und Aufschreiben zu unterwerfen.

§ 37.

Alle Arbeiter, sowohl die Gedingearbeiter als auch die im Schichtlohn beschäftigten, müssen sich pünktlich zu Beginn

kamracto. W takich razach każdy robotnik obowiązany, być posłusznym urzędnikowi bez odciągania się.

Osobliwie jeżeli brak śleperów, najprzód hajerzy uczące się, a potem i wszyscy inne hajerzy mają powinność, na żądanie urzędnika odprawiać tymczasowo służbę śleprów i nie mają w takim razie prawa do żądania zapłaty wyższej jak ślepry.

§ 34.

Tak samo każdy robotnik ma powinność, wypełniać wszystkie przepisy policji górniczej, wszystkie rozporządzenia zarządu kopalni i swych przełożonych, czy one oznajmione zastały przez wywieszenie na przeznaczonych do tego miejscach, czy też pojedynczemu robotnikowi, wydane zostały ustnie.

§ 35.

Przełożonymi robotników są wszyscy urzędnicy i dozórscy techniczni jako też właścicielo kopalni i ich zastępcy.

Także wszyscy inni urzędnicy kopalni, skoro z robotnikami mają co do czynienia w służbie, są ich przełożonymi.

Oprócz przełożonych robotnicy winni posłuszeństwo osobom czuwającym nad porządkiem i bezpieczeństwem kopalni (stróżom przy bramach na grubie, strażom ogniowym i. t. d.), jako też w razie nieszczęścia osobom kierującym pracami służącemi do ratunku. Tak samo słuchać mają starszych kamractwa, gdzie im dają rozkaz w służbie.

§ 36.

Żaden robotnik nie śmie przychodzić na grubę ani jej opuszczać innemi drogami jak przeznaczonymi do tego. Tak samo powinni przy wjeżdżaniu i wyjeżdżaniu poddawać się kontroli przez marki albo przez wywoływania i zapis.

der bestimmten Arbeitszeit einfinden und dürfen ohne Erlaubnis vor Beendigung der Arbeitszeit die Arbeit nicht verlassen.

Das Schlafen sowohl unter Tage als auch in den oberen Betriebsstätten des Bergwerks ist strengstens verboten.

§ 38.

Wer zu spät zur Arbeit kommt oder während der Arbeitszeit die Arbeit ohne Erlaubnis verläßt, hat keinen Anspruch auf Beschäftigung bezw. Weiterbeschäftigung während der betreffenden Schicht und hat auch die etwa durch Vertretung entstehenden Mehrkosten zu vergüten.

§ 39.

Kein Arbeiter darf andere als die ihm angewiesenen Arbeitsorte des Bergwerks ohne Erlaubnis des Vorgesetzten betreten; auch ist jedem Arbeiter verboten, unbefugter Weise fremde Leute in die Anlagen des Bergwerks — sei es über oder unter Tage — einzulassen oder in denselben zu dulden.

§ 40.

Es ist verboten, auf und in dem Bergwerk Branntwein zu trinken, Branntwein in dasselbe einzubringen oder durch Dritte holen zu lassen oder während der Arbeitszeit außerhalb der Bergwerksanlagen Branntwein zu trinken.

Wer betrunken zur Arbeit kommt oder betrunken bei der Arbeit betroffen wird, verliert den Anspruch auf Beschäftigung während der betreffenden Schicht und hat die etwaigen Mehrkosten für seine Vertretung zu zahlen.

Der bei einem Arbeiter während der Arbeitszeit vorgefundene Branntwein wird weggenommen und vernichtet.

§ 41.

Andere als die von dem Vorgesetzten zugetheilten Arbeiten dürfen von den Arbeitern nicht ausgeführt werden; es ist ihnen verboten, sich ohne Erlaubnis der Vorgesetzten bei der Arbeit durch einen andern vertreten zu lassen, oder einen anderen bei dessen Arbeit zu vertreten.

§ 37.

Wszyscy robotnicy, dęgowi i płaceni od szychty, powinni do roboty stawiać się na minutę na początku czasu roboczego i bez pozwolenia nie śmia przed upływem tego czasu opuścić roboty.

Spanie na grubie, czy to pod ziemią czy na wierzchu, jak najostrzej jest zakazane.

§ 38.

Kto do roboty przyjdzie za późno albo ją bez pozwolenia opuści za wcześnie, nie ma prawa żądać zatrudnienia w tej samej szychcie i powinien wynagrodzić kosztą powstałe przez jego zastąpienie.

§ 39.

Żaden robotnik nie śmie bez pozwolenia przełożonego udawać się na inne miejsca jak te, które mu do pracy wyznaczone; tak samo nie wolno robotnikowi bez prawa na grubę — czy to na dolę czy na wierzchu — wprowadzać ludzi cudzych albo ich tam cierpieć.

§ 40.

Zakazano jest na grubie pić gorzałkę podczas trwania szychty zewnątrz zakładów należących do kopalni.

Kto do pracy przyjdzie opity, albo go zastaną opitym przy robocie, traci prawo do zatrudnienia podczas tej szychty i powinien wynagrodzić kosztą powstałe przez jego zastępstwo.

Gorzałka znaleziona u robotnika podczas szychty zostanie mu odebrana i zniszczona.

§ 41.

Innych prac jak nadanych przez przełożonych nie śmia robotnicy wykonywać; bez pozwolenia przeło-

§ 42.

Jeder Arbeiter haftet für die ihm übergebenen Werkzeuge, zu deren Ersatz er für den Fall des Verlierens angehalten werden kann.

Nach verfahrener Schicht hat jeder Arbeiter sein Gezüge, die gebrauchten Förderwagen etc. an die zur Aufbewahrung bestimmten Orte zu bringen.

Jeder Arbeiter, welcher in einem Schlafhause der Fürstlichen Verwaltung Wohnung genommen hat, haftet für die ihm dortselbst überwiesenen Gebrauchsgegenstände dergestalt, daß er den Wert etwa abhanden gekommener oder von ihm beschädigter Gegenstände zu ersetzen hat. Ersatz erfolgt durch Einbehaltung vom Lohne.

§ 43.

Alle Arbeiter haben auf die Instandhaltung der von ihnen benutzten Gerätschaften, Maschinen, Apparate, Transportmittel, Sicherheitsvorrichtungen, Wege u. s. w. auf das Sorgfältigste zu achten und von etwaigen Mängeln, die sie innerhalb der ihnen zugewiesenen Arbeitstätigkeit abzustellen nicht berechtigt sind, ihrem nächsten Vorgesetzten alsbald Anzeige zu erstatten.

Den Arbeitern wird besonders zur Pflicht gemacht, mit Feuer und Licht vorsichtig umzugehen und namentlich die Beleuchtungseinrichtungen sorgfältig zu behandeln.

Außer dem dafür bestimmten Personal darf sich niemand an den vorhandenen Maschinen, Apparaten, insbesondere den elektrischen Lampen und Leitungen beschäftigen.

§ 44.

Die Arbeitsplätze, Bechenhäuser und Aborte sind stets reinlich zu halten.

Zur Verrichtung der Notdurft dürfen nur die Aborte benutzt werden.

§ 45.

Allen Arbeitern wird zur strengsten Pflicht gemacht, Beschädigungen, Veruntreuungen und Diebstähle am Eigentum der Grube oder der Mitarbeiter, die zu ihrer Kenntnis kommen, sofort anzuzeigen.

zonych nie wolno im przy robocie dać się zastępować przez innego albo innego zastępować.

§ 42.

Każdy robotnik stoi za naczynia mu oddane; gdyby je stracił, może być pociągnięty do wynagrodzenia.

Po skonczeniu szychty każdy robotnik powinien naczynia, używane wózki i. t. d. dać na miejsce przeznaczone do ich przechowywania.

Każdy robotnik, który w sypialni książęcego zarządu mieszkanie ma, odpowiada za oddane mu sprzęty tak, że za stracone lubo poniszczone rzeczy ich wartość wynadgrodzić musi. Wynadgrożenie bywa od zarobku zatrzymane.

§ 43.

Wszyscy robotnicy powinni jak najstaranniej uważać na to, aby używane przez nich naczynia, maszyny, aparaty, narzędzia służące do transportu, do bezpieczeństwa, drógi i. t. d. były w dobrym stanie. O każdym uszkodzeniu, jeżeli go sami nie mogą albo nie śmieją naprawić, powinni zaraz donieść najbliższemu przełożonemu.

Osobliwie robotnicy mają obowiązek, obchodzić się jak najostrożniej z ogniem i światłem, przedewszystkiem z urządzeniami służącymi do oświetlenia.

Oprócz osób do tego przeznaczonych nie wolno nikomu zatrudniać się przy maszynach, aparatach, osobliwie przy lampach i dróbach elektrycznych.

§ 44.

Place do roboty, izby cechowe i wychodki (abtryty) powinny być utrzymywane w czystości.

Do odbywania potrzeb tylko wychodków używać wolno.

H. Arbeiter-Ausschuß und Arbeiter-Unterstützungskasse.

§ 46.

Für das Bergwerk bestehen ein ständiger Arbeiter-Ausschuß sowie eine Arbeiter-Unterstützungskasse. Die für die Wahl und Tätigkeit des Arbeiter-Ausschusses geltenden Bestimmungen sind in der Anlage unter A enthalten; die für die Einrichtung und Verwaltung der Unterstützungskasse geltenden Bestimmungen sind in der Anlage unter B enthalten.

J. Strafbestimmungen.

§ 47.

Zuwiderhandlungen gegen die Bestimmungen dieser Arbeitsordnung werden bestraft. Als Strafen kommen in Anwendung: Geldstrafen, Versetzung in eine andere Arbeiterklasse, zeitwillige Ablegung, Entlassung (§ 5 der Arbeitsordnung).

Alle Strafen werden ohne Verzug durch den Betriebsführer oder seinen Vertreter im Amt festgesetzt und durch Anschlag im Bechenhause bekannt gegeben.

Die Geldstrafen dürfen, soweit in § 48 nicht anders bestimmt ist, im einzelnen Straffalle die Hälfte desjenigen durchschnittlichen Tagesarbeitsverdienstes nicht übersteigen, welchen die Arbeiterklasse, zu welcher der zu Strafende gehört, in der letzten Lohnperiode verdient hat. Die im Laufe eines Kalendermonats gegen einen Arbeiter wegen ungenügender oder vorschriftswidriger Beladung von Fördergefäßen verhängten Strafen dürfen in ihrem Gesamtbetrage fünf Mark nicht übersteigen.

§ 48.

Bis zum vollen Betrage des im vorigen Paragraphen genannten Tagesarbeitsverdienstes kann bestraft werden:

1) wer sich Tätlichkeiten gegen Mitarbeiter zu Schulden kommen läßt;

§ 45.

Wszystkim robotnikom nakazuje się jak najostrzej, żeby donosili natychmiast o każdym uszkodzeniu, przewiezieniu i złodziejstwie, czy chodzi o własność grubą czy też współpracownika.

H. Wydział robotniczy i kasa pomocy dla robotników.

§ 45.

Dla kopalni istnieje stale wydział robotniczy i kasa pomocy dla robotników. Postanowienia dotyczące się wyboru i czynności wydziału robotniczego patrz w dodatku do tego porz. rob. pod A; postanowienie dotyczące się urządzenia i administracji kasy pomocy patrz w dodatku pod B.

I. O karach.

§ 47.

Przestąpienie tego porządku roboczego podpadają pod karę. Jako kary będą używane; kary pieniężne, przesadzanie do innej klasy robotników, oddalenie na czas, odbycie (§ 5 porz. rob.)

Wszystkie kary zostaną bez odwłoki wyznaczone przez urzędnika przewodniczącego albo jego zastępcę w urzędzie i oznajmione przez wywieszenie w izbie cechowej.

Kary pieniężne, jeżeli to w § 48 nie jest postanowione inaczej, w każdym razie podpadającym pod karę nie śmieją przenosić połowy zarobku dziennego, jaki w ostatnim miesiącu miała ta klasa robotników w przecięciu, do której karany należy. Kary podczas jednego miesiąca robotnikowi odkładane za nie zupełne albo nieporządne obładowanie wózków nie będą razem przenosić 5 marek.

2) wer rechtswidrig, insbesondere ohne beurlaubt oder ohne krank zu sein, seine Arbeit vor Beendigung der Schichtzeit verläßt oder zur Arbeit nicht kommt;

3) wer an Orten Tabak raucht, wo dies ausdrücklich verboten ist, oder wo brennbare Stoffe aufgehäuft sind, wie in Ställen, Tischlerwerkstätten, Magazinen etc., sowie jeder, der überhaupt an solchen Orten mit Feuer unvorsichtig umgeht;

4) wer geistige Getränke zur Arbeit mitbringt, solche während der Arbeitszeit genießt, oder im Zustande der Trunkenheit Arbeitsplätze oder Werkstätten betritt;

5) wer Feuer- oder Wasserdämme beschädigt oder unbefugt öffnet;

6) wer in dem Bergwerk und den dazu gehörigen Räumlichkeiten, in den Kauen, Maschinenstuben, Kesselhäusern, schlafend gefunden wird;

7) wer sich weigert, die ihm aufgetragene Arbeit zu übernehmen;

8) wer den seinen Vorgesetzten schuldigen Gehorsam außer acht läßt;

9) wer sich oder seinen Kameraden unberechtigter Weise Schichten schreiben oder andere Leistungen anrechnen läßt;

10) wer an Orten arbeitet, wo er nicht angewiesen ist, wer Kohlen (Erze) versetzt und wer ohne Anweisung des zuständigen Aufsichtsbeamten Holz vom Holzplaze oder von anderen Aufbewahrungsorten entnimmt, zerschneidet oder verbraucht, ohne daß dringende Gefahr seine Handlungsweise rechtfertigt;

11) wer Gedingestufen, Markscheiderstufen und Lote verrückt oder beschädigt, wer Barrieren und Verschläge öffnet oder nach erreichtem Zweck nicht wieder schließt, wer solche beseitigt, wer Warnungstafeln unberufenerweise wegnimmt, wer Gezähstücke, Marken oder Zählplöcke, die ihm nicht gehören, in Gebrauch nimmt oder solche absichtlich verwechselt;

§ 48.

Aż do wysokości całego zarobku dziennego obrażowanego podług § 47 może być karany;

1) kto się dopuści gwałtowności przeciw współrobotnikom;

2) kto bezprawnie, mianowicie nie mając urlopu ani nie będąc chorym przed ukończeniem szychty opuści robotę albo się do niej nie stawia;

3) kto pali tabakę na miejscach, gdzie to wyraźnie zakazano, albo gdzie są materyały chwytające ogień, jak w stajniach, warsztatach stolarskich, magazynach i. t. d., jako też kto na takich miejscach obchodzi się z ogniem nieostrożnie;

4) kto trunki zabiera ze sobą do roboty, pije je podczas pracy albo w stanie opitym przychodzi do placów roboty, warsztatów;

5) kto psuje tamy przeciw ogniovi i wodzie albo je otwiera, nie mając do tego prawa;

6) kogo w kopalni i należących do niej miejscach, jak w budach, szyrowniach, izbach, gdzie są maszyny i kotły natrafi się śpiącym;

7) kto się wzbrania wykonać daną mu robotę;

8) kto przełożonemu odmawia winnego posłuszeństwa;

9) kto sobie albo kamratom bez prawa daje przypisywać szychty albo inne prace niby wykonane;

10) kto pracuje na miejscach, na jakie nie posłany, kto umyślnie zarzuca węgle (kruszczu), kto bez rozkazu postanowionego na to urzędnika bierze drzewo ze składu lub innego miejsca, gdzie schowane, rorzyna je i potrzebuje, chociaż go do tego nie nagli żadne niebezpieczeństwo;

11) kto znaki dęgowe, miernicze i łaty posuwa dalej albo psuje, kto poręcze, zagrody i zabicia otwiera

12) wer Gezähstücke, Utensilien, Materialien oder sonstiges Eigentum des Werkes aus Fahrlässigkeit oder Muthwillen vernichtet oder beseitigt. Wenn der Täter unbekannt bleibt; haftet diejenige Kameradschaft, welcher das betreffende Werkseigentum anvertraut war;

13) wer ohne Vorwissen des Steigers oder sonstiger Grubenbeamten in die Grube fährt;

14) wer unbefugterweise Eisenbahn- oder Roßbahngeleise auf den Ladestellen oder sonstige Räume, zu denen der Zutritt verboten ist, betritt;

15) wer die Grube oder die zugehörigen Räumlichkeiten verunreinigt. Bleibt der Täter unentdeckt, so trägt jede der Kameradschaften, welche in der Nähe des verunreinigten Ortes arbeiten, die Strafe;

16) wer bei einem auf dem Bergwerk oder in der Nähe entstehenden Feuer oder bei einer sonstigen Gefahr sich auf das Lärmsignal oder nach ergangener Aufforderung nicht sofort auf der Unglücksstelle einfindet. Ausgenommen hiervon sind nur solche Arbeiter, welche mit einer Werkarbeit beschäftigt sind, die sie nicht verlassen dürfen;

17) wer ohne brennende Lampe oder ohne brauchbares Feuerzeug in der Grube betroffen wird;

18) wer sonstiger erheblicher Verstöße gegen die guten Sitten, sowie gegen die zur Aufrechterhaltung der Ordnung des Betriebes, zur Sicherung gegen Betriebsgefahren oder zur Durchführung des Allgemeinen Berggesetzes, der bergpolizeilichen Bestimmungen und der Reichsgewerbeordnung erlassenen Bestimmungen sich zu schulden kommen läßt;

19) wer sich eine Zuwiderhandlung gegen die Arbeitsordnung wiederholt oder unter erschwerenden Umständen zu schulden kommen läßt.

§ 49.

Alle Geldstrafen werden durch Abzug bei der nächsten Lohnzahlung eingezogen und fließen in die Unterstützungskasse der Grube. (Vergl. den Abschnitt B der Anlage zu § 46 dieser Arbeitsordnung).

albo doszedłszy zamiaru nie zamyka ich znowu, kto takowe usuwa na bok, kto bez prawa oddala tablice z przestrogami, kto naczynia, znaki albo kołki do liczenia (flek) nie należące mu zabiera albo umyślnie zamienia;

12) kto naczynia narzędzia, materiały albo inną własność grubu z niedbałości albo swawoli psuje albo zarzuca na bok. Gdy się nie uda wysledzić sprawcy, wtedy odpowiadać musi to kamractwo, któremu owa własność kopalni była powierzona;

13) kto bez wiedzy sztajgra albo innych urzędników spuszcza się (wjeżdża) do grubu;

14) kto nie mając do tego prawa, wstępuje na koleje żelazne na miejscach, gdzie się ładuje, albo też na inne miejsca, do których wstęp zakazany;

15) kto zanieczyszcza grubę i należące do niej miejsca. Gdzie się nie uda wysledzić sprawcy, tam ponosi karę, każde kamractwo pracujące w bliskości miejsca zanieczyszczonego;

16) kto przy wybuchnięciu ognia na grubie albo w jej bliskości lub też w innem jakim niebezpieczeństwie na dany znak lub na zawezwanie nie stawia się natychmiast na miejscu nieszczęścia. Od tego wzięci są ci tylko robotnicy, którzy są zajęci taką pracą na grubie, której opuścić nie śmieją;

17) kogo zostanie się w grubie bez światła albo bez dobrego ogniwa;

18) kto się dopuści znacznieszego uchybienia przeciwko dobrym obyczajom jako też przeciwko rozporządzeniom wydanym do utrzymania porządku przy robotach, do ubezpieczenia przeciwko nieszczęściu albo do przeprowadzenia ogólnego prawa górniczego, rozporządzeń policyjnych i prawa tyczącego się przemysłu (Gewerbeordnung):

19) kto ten porządek roboczy kilkakrotnie albo na sposób cięższy przestępuje.

§ 50.

Die Strafen der Versetzung in eine andere Arbeiterklasse sowie der zeitweiligen Ablegung können sowohl für sich allein als auch neben einer Geldstrafe verhängt werden.

Die Strafe der Versetzung in eine andere Arbeiterklasse besteht darin, daß der Versetzte in das Verhältnis und den Lohn eines Arbeiters der nächst niedrigen Arbeiterklasse eintritt, und wird in leichteren Fällen für die Zeit von 14 Tagen, in schweren Fällen für die Zeit von 4 Wochen verhängt.

Die Strafe der zeitweiligen Ablegung besteht darin, daß der Arbeiter eine Zeitlang auf dem Bergwerk nicht beschäftigt wird, und wird für die Zeit von höchstens 12 Arbeitstagen verhängt.

Beide Strafen werden verhängt, wenn Zuwiderhandlungen, welche für gewöhnlich mit Geldstrafen auf Grund der §§ 47 und 48 bestraft werden, wiederholt oder unter erschwerenden Umständen begangen wurden.

§ 51.

In allen Fällen, in welchen irgendwelche Strafe verhängt wird, wird das Recht des Bergwerksbesizers, Schadenersatz zu fordern, durch das Verhängen der Strafe nicht berührt.

K. Schluß-Bestimmungen.

§ 52.

Sämtliche dem Betriebsführer auf Grund dieser Arbeitsordnung zustehenden Befugnisse (ausgenommen die Befugnisse der Straffestsetzung nach § 47 Abs. 2) können — zusammen oder auch jede für sich — anderen Grubenbeamten übertragen werden. Derartige Uebertragungen sind durch Anschlag im Bechenhaus bekannt zu machen.

§ 49.

Wszystkie kary pieniężne odciągają się przy następującej wypłacie i płyną do kasy pomocy kopalni. (Patrz oddział B dodatku do § 46 tego porządku roboczego.)

§ 50.

Kary przesadzenia do innej klasy robotników albo oddalenia z roboty na czas nakładać się mogą same albo też razem z karą pieniężną.

Kara przesadzenia do innej klasy wymierza się tak, że przesadzony wstępuje w stosunek i zarobek robotnika klasy niższej. W przypadkach lekciejszych trwa ona 14 dni, w razach cięższych 4 tygodnie.

Kara oddalenia na czas z roboty wymierza się tak, że robotnik na pewny czas na grubie nie znajduje zatrudnienia; trwa ona najdłużej 12 dni roboczych.

Obie te kary następują tam, gdzie przewinienia, okładane zwyczajnie karą pieniężną podług § 47 i 48, powtarzają się więcej razy i na cięższy sposób.

§ 51.

We wszystkich razach, gdzie wymierzona zostanie jaka kara, właściciel kopalni ma oprócz tego prawo żądania wynagrodzenia za uczynione szkody.

K. Postanowienie ostateczne.

§ 52.

Wszystkie prawa nadane w tym porządku urzędnikowi przewodniczącemu (oprócz prawa stanowienia kar podług § 47 ustępu 2) mogą — razem albo każde osobno — zostać przeniesione na innych urzędników

§ 53.

Gegen alle Festsetzungen und Anordnungen des Betriebsführers oder seiner Stellvertreter steht den Arbeitern der — binnen längstens 6 Tagen zu betretende — Beschwerdeweg offen. Derselbe besteht darin, daß die zu erhebende Beschwerde zunächst bei dem nächsten Vorgesetzten desjenigen vorgebracht wird, gegen welche sie sich richtet, und daß sie danach, wenn erforderlich, bei dem jeweilig nächsten Vorgesetzten erhoben wird, bis zuletzt bei dem Repräsentanten bezw. Vorstand des Bergwerks. Beschwerden, welche die Festsetzung der Löhne und Strafen betreffen, haben in erster Instanz bei dem Betriebsführer, in zweiter Instanz bei dem Direktor (Berginspektor) und in dritter und letzter Instanz bei dem Repräsentanten bezw. Vorstand des Bergwerks zu erfolgen.

§ 54.

Zur Anbringung von Beschwerden in gleicher Angelegenheit dürfen sich nie mehr als zwei Personen auf ein Mal bei ihrem Vorgesetzten einfinden.

§ 55.

Diese Arbeitsordnung tritt am 16. November 1905 in Kraft. Die an diesem Tage auf dem Bergwerk beschäftigten Arbeiter erhalten auf Verlangen je ein Exemplar derselben ausgehändigt.

Schwienochlowitz, den 1. November 1905.

**Der Bevollmächtigte des Grafen Guido Hendel
Fürsten von Donnersmark.**

Dos.

gruby. Takie przeniesienie musi zastać oznajmione przez wywieszenie w izbie cechowej.

§ 52.

Przeciwko każdemu postanowieniu i rozporządzeniu urzędnika przewodniczącego albo jego zastępców wolno robotnikom — najdłużej w przeciągu 6 dni — zanieść zażalenie czyli skargę. Dzieje się to tak, że skargę, znosi się najprzód u najniższego przełożonego tego urzędnika, na którego się skarży, a potem, jeżeli potrzeba, u coraz wyższych przełożonych, aż na ostatku u reprezentanta albo zarządu kopalni. Skargi na nieprawe obrachowanie zarobku i na kary trzeba znosić najprzód do urzędnika przewodniczącego, potem do dyrektora (inspektora) a na ostatku do reprezentanta albo zarządu kopalni.

§ 54.

Do zanoszenia skarg wjednej i tej samej sprawie nie śmie stawić się do przełożonego nigdy więcej osób naraz jak dwie.

§ 55.

Ten porządek roboczy staje się obowiązujący od dnia 16go Listopada 1905 roku. Robotnicy zatrudnieni tego dnia na grubie odbiorą na żądanie po jednym egzemplarzu tegoż.

Świętochłowice, dnia 1 go Listopada 1905 roku.

Pełnomocnik hrabiego Guldo Henckel

księcia von Donnersmarck.

D o s.

Anlage zur Arbeits-Ordnung.

(vergl. § 46).

Dieselbe enthält die Bestimmungen über den Arbeiter-Ausschuß sowie über die Arbeiter-Unterstützungskassen.

A. Arbeiter-Ausschuß.

Für die Wahl und die Tätigkeit des Arbeiterausschusses gelten folgende Bestimmungen:

§ 1.

Wahlberechtigt ist jeder männliche Arbeiter des Werks, welcher

1. volljährig ist, d. h. das 21. Lebensjahr zurückgelegt hat
2. die bürgerlichen Ehrenrechte und die deutsche Reichsangehörigkeit besitzt, und
3. mindestens 1 Jahr oder, bei Neu-Anlagen, seit Eröffnung des Betriebes ununterbrochen auf dem Bergwerke gearbeitet hat.

§ 2.

Wählbar ist jeder männliche Arbeiter des Werks, welcher

1. das 30. Lebensjahr zurückgelegt hat,
2. die bürgerlichen Ehrenrechte und die deutsche Reichsangehörigkeit besitzt,

Dodatek do porządku roboczego

(patrz § 46)

zawierający ustawę tyczącą się wydziału robotniczego i kas pomocy.

A. Wydział robotniczy.

Względem wyboru i czynności wydziału robotniczego ustanowi się co następuje;

§ 1.

Wyborcą jest każdy męski robotnik werku który

1. pełnoletnim jest t. j. 21 szy rok życia skończył;
2. honory obywatelskie posiada i poddanym niemieckim jest;
3. przynajmniej jeden rok albo, na nowej kopalni od rozpoczęcia obiegu bez ustanku na tej kopalni pracował.

§ 2.

Wybieralny jest każdy męski robotnik werku, który

1. skończył 30 ty rok życia;
2. honory obywatelskie posiada i poddanym niemieckim jest;

3. Der deutschen Sprache mächtig ist, und
4. mindestens 3 Jahre oder, bei Neu-Anlagen, seit Eröffnung des Betriebes ununterbrochen auf dem Bergwerke gearbeitet hat.

§ 3.

1. Es werden insgesamt 6 Vertreter gewählt.
2. Die Wahl erfolgt nach Abteilungen, welche von dem Bergwerksbesitzer oder seinem Vertreter bestimmt und durch Anschlag in den Verlesesälen bekannt gemacht werden. Jeder Gewählte muß der Abteilung, welche ihn gewählt hat, angehören.
3. Außer den von den Arbeitern gewählten Vertretern gehören dem Arbeiterausschuß 5 von dem Bergwerksbesitzer oder seinem Vertreter ernannte Arbeiter oder Beamte als Mitglieder an.

§ 4.

1. Der Wahltermin wird von dem Bergwerksbesitzer oder seinem Vertreter bestimmt. Tag, Stunde und Ort werden spätestens 4 Wochen vor der Wahl durch Anschlag in den Verlesesälen bekannt gegeben.
2. Die Namen der Wahlberechtigten (§ 1) werden in Wählerlisten eingetragen, welche für die einzelnen Wahlabteilungen getrennt aufzustellen und innerhalb der letzten Woche vor der Wahl in den Verlesesälen zur Einsicht auszulegen sind. Einwendungen sind innerhalb dieser Zeit auf dem Werksbureau anzubringen. Die Wählerlisten bilden, nach Behebung etwaiger Bemängelungen, die Grundlage für die Zulassung zur Wahl. Ueber Einwendungen gegen die Wählerlisten entscheidet der Bergwerksbesitzer oder sein Vertreter.

§ 5.

1. Die Wahl wird durch einen Wahlvorstand geleitet, welcher aus dem Bergwerksbesitzer oder seinem hiermit beauftragten Vertreter als Vorsitzenden und zwei von dem Vorsitzenden aus der Zahl der Wahlberechtigten zu ernennenden Beisitzern besteht.

3. językiem niemieckim włada i
4. przynajmniej 3 lata albo, na nowej kopalni, od rozpoczęcia obiegu bez ustanku na tej kopalni pracował.

§ 3.

1. Wybiera się ogółem 6 zastępców.
2. Wybór odbywa się w oddziałach, przez właściciela kopalni albo jego zastępcę przeznaczonych, które wywieszeniem w izbach do recytunku oznajmują się. Wybierany musi należeć do tego oddziału, który go wybierał.
3. Oprócz zastępców przez robotników obranych należą do wydziału robotniczego 5 przez właściciela kopalni albo jego zastępcę mianowani robotnicy lub urzędnicy jako członkowie.

§ 4.

1. Termin wyboru ustanawia się przez właściciela kopalni albo jego zastępcę Dzień, godzina i miejsce oznajmują się najpóźniej 4 tygodnie przed wyborem wywieszeniem w izbach do recytunku.
2. Nazwiska wyborców (§ 11) zostaną napisane w listach wyborczych, które dla pojedynczych oddziałów wyborczych osobno muszą być wystawione i podczas ostatniego tygodnia przed wyborem w izbach do recytunku do przejrzenia muszą być wyłożone. Zarzuty przeciw listom podczas tego czasu można w biurze werku uczynić. Listy wyborcze po naprawieniu jakich niedostatków, stanowią, o dopuszczeniu do wyboru. O zarzutach uczynionych w wystawieniu listów wyborczych. rozstrzygnie właściciel kopalni albo jego zastępca.

§ 5.

1. Wyborowi dozoruje zarząd wyborczy, który się składa z właściciela kopalni albo jego w tym względzie oznaczonego zastępcy jako przewodniczącego i z dwóch zasiadców, przez przewodniczącego z liczby wyborców mianowanych.

3. Der deutschen Sprache mächtig ist, und
4. mindestens 3 Jahre oder, bei Neu-Anlagen, seit Eröffnung des Betriebes ununterbrochen auf dem Bergwerke gearbeitet hat.

§ 3.

1. Es werden insgesamt 6 Vertreter gewählt.
2. Die Wahl erfolgt nach Abteilungen, welche von dem Bergwerksbesitzer oder seinem Vertreter bestimmt und durch Anschlag in den Berlesesälen bekannt gemacht werden. Jeder Gewählte muß der Abteilung, welche ihn gewählt hat, angehören.
3. Außer den von den Arbeitern gewählten Vertretern gehören dem Arbeiterausschuß 5 von dem Bergwerksbesitzer oder seinem Vertreter ernannte Arbeiter oder Beamte als Mitglieder an.

§ 4.

1. Der Wahltermin wird von dem Bergwerksbesitzer oder seinem Vertreter bestimmt. Tag, Stunde und Ort werden spätestens 4 Wochen vor der Wahl durch Anschlag in den Berlesesälen bekannt gegeben.
2. Die Namen der Wahlberechtigten (§ 1) werden in Wählerlisten eingetragen, welche für die einzelnen Wahlabteilungen getrennt aufzustellen und innerhalb der letzten Woche vor der Wahl in den Berlesesälen zur Einsicht auszulegen sind. Einwendungen sind innerhalb dieser Zeit auf dem Werksbureau anzubringen. Die Wählerlisten bilden, nach Behebung etwaiger Bemängelungen, die Grundlage für die Zulassung zur Wahl. Ueber Einwendungen gegen die Wählerlisten entscheidet der Bergwerksbesitzer oder sein Vertreter.

§ 5.

1. Die Wahl wird durch einen Wahlvorstand geleitet, welcher aus dem Bergwerksbesitzer oder seinem hiermit beauftragten Vertreter als Vorsitzenden und zwei von dem Vorsitzenden aus der Zahl der Wahlberechtigten zu ernennenden Beisitzern besteht.

3. językiem niemieckim włada i
4. przynajmniej 3 lata albo, na nowej kopalni, od rozpoczęcia obiegu bez ustanku na tej kopalni pracował.

§ 3.

1. Wybiera się ogółem 6 zastępców.
2. Wybór odbywa się w oddziałach, przez właściciela kopalni albo jego zastępcę przeznaczonych, które wywieszeniem w izbach do recytunku oznajmują się. Wybierany musi należeć do tego oddziału, który go wybierał.
3. Oprócz zastępców przez robotników obranych należą do wydziału robotniczego 5 przez właściciela kopalni albo jego zastępcę mianowani robotnicy lub urzędnicy jako członkowie.

§ 4.

1. Termin wyboru ustanawia się przez właściciela kopalni albo jego zastępcę Dzień, godzina i miejsce oznajmują się najpóźniej 4 tygodnie przed wyborem wywieszeniem w izbach do recytunku.
2. Nazwiska wyborców (§ 11) zostaną napisane w listach wyborczych, które dla pojedynczych oddziałów wyborczych osobno muszą być wystawione i podczas ostatniego tygodnia przed wyborem w izbach do recytunku do przejrzenia muszą być wyłożone. Zarzuty przeciw listom podczas tego czasu można w biurze werku uczynić. Listy wyborcze po naprawieniu jakich niedostatków, stanowią, o dopuszczeniu do wyboru. O zarzutach uczynionych w wystawieniu listów wyborczych. rozstrzygnie właściciel kopalni albo jego zastępca.

§ 5.

1. Wyborowi dozoruje zarząd wyborczy, który się składa z właściciela kopalni albo jego w tym względzie oznaczonego zastępcy jako przewodniczącego i z dwóch zasiadców, przez przewodniczącego z liczby wyborców mianowanych.

2. Die Wahl erfolgt durch geheime Abstimmung mittels Stimmzettel.
3. Gewählt ist, wer die Mehrheit der Stimmen sämtlicher erschienenen Wähler auf sich vereinigt hat.
4. Ist eine solche Stimmenmehrheit nicht vorhanden, so findet zwischen denjenigen beiden Personen, welche die meisten Stimmen auf sich vereinigt haben, eine engere Wahl statt.
5. Stellt sich Stimmengleichheit heraus, so entscheidet das von dem Vorsitzenden des Wahlvorstandes zu ziehende Los.

§ 6.

1. Das Ergebnis der Wahl ist spätestens am folgenden Wochentage durch Anschlag in den Verlesesälen bekannt zu machen.
2. Beschwerden über die Gültigkeit einer Wahl sind nur binnen einer Woche, vom Wahltag ab gerechnet, zulässig. Die Entscheidung über die Gültigkeit trifft das Königliche Oberbergamt.

§ 7.

Die Wahl des Arbeiter-Ausschusses erfolgt auf 5 Jahre. Die Ausscheidenden sind wieder wählbar. Auf die gleiche Zeit (5 Jahre) finden die Ernennungen nach § 3 Absatz 3 dieser Anlage statt.

§ 8.

1. Das Amt eines Ausschuß-Mitgliedes erlischt, sobald es aus dem Arbeitsverhältnis ausscheidet oder eine andere Voraussetzung der Wählbarkeit verliert.
2. Es findet alsdann, ebenso wie im Falle des Todes eines Vertreters, eine Ersatzwahl für die übrige Dauer der Wahlperiode statt, die innerhalb 4 Wochen nach dem Ausscheiden gemäß den Vorschriften der §§ 2—8 vorzunehmen ist.

2. Wybór dzieje się przez tajne głosowanie za pomocą kartek.
3. Wybrany jest ten, który większość głosów wszystkich obecnych wyborców uzyskał.
4. Jeżeli takiej większości niema, odbędzie się ściślejszy wybór pomiędzy tymi dwoma osobami, które uzyskały najwięcej głosów.
5. W razie równości głosów decyduje los przez przewodniczącego zarządu wyborczego ciągnięty.

§ 6.

1. Wynik wyboru najpóźniej na drugi dzień powszedni wywieszeniem w izbach do recytunku musi być oznajmionym.
2. Skargi dotyczące się ważności wyboru tylko w przeciągu jednego tygodnia, licząc od dnia wyboru, są godziwe. O ważności stanowi królewski naczelny urząd górniczy.

§ 7.

Wybór wydziału robotniczego nastąpi na 5 lat. Wylosowanych można znów wybierać. Na ten sam czas (5 lat) nastąpią mianowania według § 3 tego dodatku.

§ 8.

1. Urząd członka wydziału robotniczego skończy się, skoro wychodzi z stosunku robotniczego albo innych warunków zdolności do wyboru straci.
2. Wtedy, tak samo jak w razie śmierci zastępcy, następuje wybór uzupełniający na resztę periodu elektoralnego który podczas czterech tygodni po wystąpieniu według §§ 2—8 musi nastąpić.

§ 9.

1. Der Arbeiter-Ausschuß hat darauf hinzuwirken, daß das gute Einvernehmen innerhalb der Belegschaft und zwischen der Belegschaft und dem Arbeitgeber erhalten bleibt oder wieder hergestellt wird.
2. Außerdem hat er Anträge, Wünsche und Beschwerden der Belegschaft, die sich auf die Betriebs- und Arbeitsverhältnisse des Bergwerks beziehen, zur Kenntnis des Bergwerksbesizers oder dessen Vertreters zu bringen und sich darüber zu äußern. Beschwerden von einzelnen Mitgliedern der Belegschaft zu verhandeln, ist er nicht befugt.
3. Im besonderen hat er die Aufgabe:
 - a) den Vertrauensmann aus der Mitte der Arbeiter zu wählen für den Fall, daß die beteiligten Arbeiter durch einen solchen das Verfahren bei Feststellung der ungenügenden oder vorschriftswidrigen Beladung von Fördergefäßen und des bei der Lohnberechnung anzurechnenden Teiles der Beladung überwachen lassen wollen; die Wahl erfolgt durch Stimmenmehrheit;
 - b) sich über den Inhalt einer zu erlassenden Arbeitsordnung oder eines Nachtrages zu derselben zu äußern;
 - c) sich auf Verlangen des Bergwerksbesizers oder seines Vertreters darüber zu äußern, ob in die Arbeitsordnung Vorschriften über das Verhalten der Arbeiter bei Benutzung der zu ihrem Besten getroffenen, auf dem Bergwerke bestehenden Einrichtungen, sowie Vorschriften über das Verhalten der minderjährigen Arbeiter außerhalb des Betriebes aufzunehmen, und wie diese Vorschriften zu gestalten sind;
 - d) als Vorstand der Arbeiter-Unterstützungskasse nach näherer Maßgabe der hierüber erlassenen Vorschriften tätig zu sein.

§ 10.

Wenn der Arbeiterausschuß seine im § 9 Abs. 2 und 3 begrenzte Zuständigkeit überschreitet, kann er nach fruchtloser

§ 9.

1. Wydział robotniczy ma zadanie działać, żeby dobre porozumienie pomiędzy robotnikami i pracodawcą było utrzymywane albo naprawione.
2. Oprócz tego powinien właścicielowi kopalni albo jego zastępcy o wnioskach, życzeniach i zażaleniach dotyczących się stosunków obiegowych i roboczych kopalni dać wiadomość i powiedzieć swoje zdanie. W zażalenie pojedynczych robotników się wdawać wydział robotniczy nie ma prawa.
3. Szczególnie ma zadanie
 - a) obierać męża zaufania z grona robotników, jeżeli ci robotnicy przez takiego chcą kazać dozorować, w jaki sposób ustanowi się nie zupełne albo nieporządne naładowanie wózków jako też ta część ładunku, która powinna być rachowaną; wybór nastąpi większością głosów;
 - b) powiedzieć swoje zdanie o porządku roboczym, który ma być ogłoszonym albo o dodatku do takiego porządku roboczego;
 - c) na żądanie właściciela kopalni albo jego zastępcy odzywać się, czy porządek roboczy ma zawierać przepisy względem zachowania się robotników w używaniu instytucyi, które dla ich dobra na kopalniach istnieją, dalej przepisy względem zachowania się robotników małoletnich poza robotą i jak takie przepisy mają być układane;
 - d) zarządzić kasie pomocy według przepisów dotyczących się tych kas.

§ 10.

Jeżeli wydział robotniczy prawa swoje w § 9 ustęp 2 i 3 określone przekracza, po napomnieniach daremnych

Verwarnung durch das Königliche Oberbergamt zu Breslau aufgelöst werden. Nach wiederholter Auflösung ist das Oberbergamt befugt, die Vorschrift des § 80 f Abs. 1 Satz 1 des Gesetzes vom 14. Juli 1905, wonach auf Bergwerken mit mindestens 100 Arbeitern ein ständiger Arbeiterausschuß vorhanden sein muß, auf die Dauer von höchstens einem Jahre außer Kraft zu setzen.

§ 11.

1. Der Arbeiterausschuß tritt in der Regel alle Vierteljahre ein Mal und außerdem so oft zusammen, als der Werksbesitzer oder sein Vertreter es für erforderlich erachtet, oder wenn wenigstens die Hälfte der Arbeitervertreter unter Angabe der zu beratenden und nach § 9 zur Beratung geeigneten Gegenstände darauf antragen.
2. Zu den Verhandlungen sind sämtliche Mitglieder des Ausschusses spätestens eine Woche vorher einzuladen. Außerdem steht es dem Bergwerksbesitzer oder seinem Vertreter frei, Beamte zu den Verhandlungen mit beratender Stimme zuzuziehen. Die Tagesordnung wird vom Vorsitzenden festgesetzt; Anträge sind spätestens am Tage vor der Sitzung anzumelden.
3. Den Vorsitz bei den Verhandlungen führt der Bergwerksbesitzer oder sein Vertreter.

§ 12.

Ueber die Sitzungen des Arbeiter-Ausschusses ist Protokoll zu führen.

§ 13.

Die Arbeitervertreter erhalten die durch Ausübung ihres Amtes etwa entstehende Arbeitsversäumnis nach dem Verhältnis des in der letzten Lohnperiode verdienten Lohnes vergütet.

B. Arbeiter-Unterstützungskasse.

Für die Einrichtung und Verwaltung der Arbeiter-Unterstützungskasse gelten folgende Bestimmungen:

przez królewski naczelny urząd górniczy może być rozwiązany. Po powtórnem rozwiązaniu naczelny urząd górniczy może przepis § 80 go ustęp. 1 zd. 1 prawa z 14 go lipca 1905, według którego na kopalniach z przynajmniej 100 robotnikami musi być stały wydział robotniczy, zawiesić, ale najdłużej na jeden rok.

§ 11.

1. Wydział robotniczy regularnie co kwartał raz i oprócz tego wtedy się zbiera, kiedy właściciel werku lub jego zastępcą uważa to za potrzebne albo jeżeli przynajmniej połowa zastępców robotników wniosek stawia, padając rzeczy, o których ma się obradować, jeżeli w ogóle według § 9 do obradowania się stosują.
2. Do obradowania wszyscy członkowie wydziału przynajmniej tydzień przedtem muszą być wezwani. Oprócz tego właścicielowi kopalni albo jego zastępcy wolno urzędników współobradujących do rozpraw dopuścić. Porządek dzienny zostanie przez przewodniczącego ustanowiony; wnioski najpóźniej dzień przed terminem muszą być oznajmione.
3. Obradom przywodniczy właściciel kopalni albo jego zastępcą.

§ 12.

Z posiedzeń wydziału robotniczego spisz się protokół.

§ 13.

Zastępcom robotników wynagrodzi się ubytek przez czynność w wydziale robotniczym powstały według zarobku ostatniego okresu zarobkowego.

B. Kasa pomocy dla robotników.

Kasa pomocy dla robotników urządza się i zarządza się podług następujących ustaw.

§ 14.

Die Arbeiter-Unterstützungskasse hat den Zweck, aktiven Arbeitern und Invaliden des Steinkohlenbergwerks sowie deren Witwen, Waisen oder sonstigen Angehörigen im Falle der Bedürftigkeit und Würdigkeit Unterstützungen zu gewähren. Ein Rechtsanspruch auf solche Unterstützungen steht dem Genannten nicht zu.

§ 15.

Zur Arbeiter-Unterstützungskasse sind zu vereinnahmen:

1. Die nach den Vorschriften der Arbeitsordnung des Werks an die Unterstützungskasse abzuführenden Geldstrafen sowie die für die herrenlosen Wagen gezahlten Lohnbeträge (§ 26 der Arbeitsordnung);
2. freiwillige Beiträge.

§ 16

Die Kasse wird von einem Vorstande verwaltet, welcher aus dem Bergwerksbesitzer oder seinem Stellvertreter als Vorsitzenden und den Mitgliedern des Arbeiter-Ausschusses als Mitgliedern besteht. Der Vorsitzende hat Stimmrecht. Der Vorstand kann zu seiner Entlastung aus seiner Mitte eine Kommission bestellen, deren Tätigkeit sich auf die Prüfung der Verhältnisse der Gesuchsteller oder auf sonstige Ermittlungen zur Vorbereitung der Entscheidungen des Vorstandes zu beschränken hat.

§ 17.

Zur Erledigung der Geschäfte tritt der Vorstand nach Bedürfnis zusammen. Ueber die Sitzungen des Vorstandes ist Protokoll zu führen.

§ 18.

1. Anträge auf Gewährung von Unterstützungen sind mündlich im Werksbureau zu Protokoll zu erklären. Schriftliche Gesuche die an den Vorsitzenden des Kassenvorstandes zu richten sind, sind nur ausnahmsweise zulässig.
2. Der Vorstand entscheidet mit Stimmenmehrheit. Bei Stimmengleichheit gilt der Antrag als abgelehnt.

§ 14.

Kasa pomocy dla robotników w tym celu się urządza, aby czynnym robotnikom i inwalidom kopalni także i ich wdowom, sierotom albo innym krewnym w razie biedy i zasługiwaną dać wsparcie. Prawo do takiego wsparcia wymieniem nie mają.

§ 15.

Do kasy pomocy dla robotników pobiera się:

1. kar pieniężnych, które według przepisów porządku roboczego do kasy pomocy mają wpływać, dalej należitości za wózki bez numerów § 26 porz. rob.).
2. Dobrowolnych składek.

§ 16

Kasę piastuje zarząd, który się składa z właściciela kopalni albo jego zastępcy jako przewodniczącego i z członków wydziału robotniczego jako członków. Przewodniczący jest uprawniony do głosowania. Zarząd może do pomocy wybrać ze swego łona komisję, której czynność ograniczona jest na badanie stosunków petentów albo na inne badanie do przygotowania rozszadeń zarządu.

§ 17.

Do załatwienia sprawunków zarząd według potrzeby się zbiera. Z posiedzeń zarządu spisz się protokół.

§ 18.

1. Wnioski o wsparcia powinny być ustnie wypowiedziane do protokołu w biurze werku. Piśmiennych prośb, które muszą być adresowane do przewodniczącego zarządu kasy, tylko wyjątkowo się przynosi.
2. Zarząd decyduje większością głosów. W razie równości głosów wniosek uważa się za odrzucony.

3. In Fällen dringender Not ist der Vorsitzende befugt, selbständig eine Unterstützung zu gewähren; er hat hierüber in der nächsten Sitzung dem Vorstand Mitteilung zu machen.

§ 19.

1. Die Rechnungsführung besorgt ein von dem Bergwerksbesitzer oder dessen Vertreter dazu berufener Beamter.
2. Der Rechnungsführer hat über die Einnahmen und Ausgaben ein besonderes Kassenbuch zu führen. Die Einnahmen sind auf Grund der Straflisten und der Listen über die für herrenlose Wagen gezahlten Lohnbeträge oder auf Grund besonderer von dem Bergwerksbesitzer oder dessen Vertreter angewiesener Einnahmabeläge zu buchen.
3. Die Ausgaben sind mit der vom Vorsitzenden des Kassenvorstandes zu vollziehenden Zahlungsanweisung und der Quittung des Empfängers zu belegen.
4. Barbestände über 300 Mark dürfen in der Kasse nicht vorhanden sein; höhere Einnahmebeträge sowie Ersparnisse sind sofort in Staatspapieren oder in Kreis- oder Städtischen Sparkassen zinsbar anzulegen.
5. Am Jahreschlusse hat der Rechnungsführer Rechnung zu legen und zu diesem Zweck das Kassenbuch nebst Belägen dem Vorstand zur Prüfung einzureichen. Nach Beendigung der Prüfung ist eine Uebersicht der Einnahmen und Ausgaben und des Vermögens der Kasse alljährlich in einer vom Oberbergamte vorgeschriebenen Form aufzustellen und diesem, nachdem sie zwei Wochen durch Aushang zur Kenntnis der Belegschaft gebracht worden ist, einzureichen.

§ 20.

Die Verwaltung der Kasse durch den Vorstand sowie die Rechnungsführung durch den dazu berufenen Beamten erfolgen unentgeltlich.

3. W przypadkach nagłej biedy przewodniczącemu wolno z własnej mocy udzielić wsparcia; o tem w następsem posiedzeniu trzeba zarząd uwiadomić.

§ 19.

1. Rachunek prowadzi urzędnik przez właściciela albo jego zastępcę do tego powołany.
2. Rachmistrz powinien zapisać dochody i wydatki do osobnej książki. Dochody muszą być napisane według listów karnych i listów tyczących się wózków bez numerów albo według osobnych przez właściciela lub jego zastępcę podpisanych udowodnień dochodowych.
3. Wydatki muszą być udowodnione przekazem przewodniczącego zarządu kasy i kwitem tego, który wsparcie otrzymał.
4. Więcej niż 300 marek gotówki nie mają być w kasie. Większe dochody i oszczędzone pieniądze trzeba natychmiast ułożyć w papierach państwowych, albo w kasach oszczędności obwodowych lub miejskich.
5. Na końcu roku rachmistrz musi rachunek składać i książkę kasową z dowodami zarządowi do badania przedłożyć. Co rok trzeba po badaniu przegląd dochodów i wydatków oraz majątku kasy w formie przez naczelnny urząd górniczy przepisanej ułożyć, przez dwa tygodnie dla wiadomości robotników wywiesić i potem naczelnemu urzędowi górniczemu przedłożyć.

§ 20.

Za administrację kasy przez zarząd i prowadzenie książek przez urzędnika do tego powołanego nie płaci się wynagrodzenia.

Die in § 46 und Anlage A und B der vorstehenden
Arbeitsordnung für das

**Steinkohlen-Bergwerk Schlesien mit Schlesien-Grube
Erweiterung I und Schlesien Erweiterung II**

enthaltenen Bestimmungen über die Verwendung der Straf-
gelder und die Verwaltung der Unterstützungskasse sowie
über die Organisation, Wahl, Zuständigkeit und Geschäfts-
führung des ständigen Arbeiterausschusses unterliegen der
Genehmigung des unterzeichneten Oberbergamts.

Auf Grund des Artikels I Ziffer 7 (§ 80 f a) des
Gesetzes vom 14. Juli 1905, betreffend die Abänderung
einzelner Bestimmungen des allgemeinen Berggesetzes vom
24. Juni 1865/1892 (Gesetzsammlung Seite 307) wird die
Genehmigung hierdurch erteilt.

Breslau, den 20. Dezember 1905.

L. S.

Königliches Oberbergamt.

In Vertretung:

Ziemann.

Ausfertigung.
S.-Nr. 12642.

Te w ustawie § 46 i dodatkach A i B poprzedniego porządku roboczego dla

**kopalni węgla kamiennych Schlesien, Schlesiengrube
Erweiterung I i Schlesien Erweiterung II**

zawierających rozporządzeń o użyciu pieniędzy karnych i o zarządzeniu kasy sparcia, tak jak o Organizacyji, Wyborach, Przynależności i prowadzenie Zarządu przez stały Związek robotników. podlegają pozwoleniu niżej podpisanem u Nadgórniczemu Zarządu.

Na podstawie artykułu 1 Cyffry 7 (§. 80 f. a.) prawa z dnia 14 go Lipca 1905 r. odnoszące się do zmiany niektórych rozporządzeń ogólnego prawa górniczego z dnia 24 go Czerwca 1865/1892 roku, Zbiór praw strona 307, zostanie dozwoleń udzielone.

Wrocław, dnia 20 go Grudnia 1905 roku.

L. S.

Królewski Nadgórniczy Zarząd.

W zastępstwie
Ziemann.

